

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2016-5-8

(Soruşturma)

Karar Sayısı : 17-27/452-194

Karar Tarihi : 22.08.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK

Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN,
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER : Murat AYBER, Erdem AKTEKİN, Hasan ADIYAMAN,
Arın Özge HİMMETOĞLU, Ender YILDIZ

C. BAŞVURUDA

BULUNANLAR : - Re'sen

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILANLAR

- Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Öznur İNANILIR, Av. Elif MUNGAN
Çitlenbik Sok. No: 12 Yıldız Mahallesi Beşiktaş 34349, İSTANBUL
- Batıbeton Sanayi A.Ş.
Temsilcisi: Av. Yusuf Bülent AYDIN
Mahatma Gandhi Cad. 33/4 GOP/Çankaya/ANKARA
- Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. K. Korhan YILDIRIM, Av. Cansugül GAYRET
Çitlenbik Sok. No: 12 Yıldız Mahallesi Beşiktaş 34349, İSTANBUL
- Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcileri: Evren GÜLDOĞAN, Av. Orkun GÜLAÇ
Atatürk Cad. No: 174/1 Ekim Apt. Kat: 2 Daire: 4 Alsancak/İZMİR
- Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Turizm İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Çağnur ALP
Mehmet Ali Akman Mahallesi 16 Sok. No:6 Kat:6 D:12 35290 Güzelyalı/İZMİR
- Kavnak Beton İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Şahin ARDIYOK
Büyükdere Cad. Bahar Sok. No:13 River Plaza Kat 11-12 34394 Levent İSTANBUL
- Mendeş Grup Beton İnş. Mad. San. Tic. A.Ş.
Temsilcisi: Av. Selçuk ARGUN
Ankara Cad. No. 81 Bayraklı Tower D. 36 35535 Bayraklı/İZMİR

- Modern Beton San. ve Tic. A.Ş.
Temsilcileri: Dr. M. Fevzi TOKSOY, Bahadır BALKI, Firdevs Sera ERZENE YILDIZ, Ertuğrul Can CANBOLAT
Çamlıca Köşkü Francalacı Sok. No:28 Arnavutköy Beşiktaş 34345 İstanbul
- Varol Beton ve Yapı Endüstri San. Tic. A.Ş.
Seyditepe Dağı Mevkii Evka 7 Bitimi Uzundere, Gaziemir/İZMİR
- Yarbay İnşaat Nakliyat Turizm ve İşletmecilik Tic. A.Ş.
(önceki unvanı Yarbay İnşaat Nakliyat ve Turizm İşletmecilik Ltd. Şti.)
Temsilcisi: Av. Zeynep KIRIŞMAN AYAN
Kemalpaşa Mahallesi 7421 Sok. No: 11/A Pınarbaşı Bornova/İZMİR

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** İzmir ilinde faaliyet gösteren hazır beton teşebbüslerinin rekabeti bozucu, kısıtlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde oldukları iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** İzmir ilinde faaliyet gösteren hazır beton teşebbüslerinin rekabeti bozucu, kısıtlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde oldukları görüşünü içeren ve çok sayıda gazete ile basın yayın organında yer bulan haberler ile ilgili olarak re'sen 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) uyarınca inceleme başlatılmıştır.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 14.01.2016 tarih ve 16-02/47 sayılı kararıyla, İzmir ilinde faaliyet gösteren hazır beton teşebbüslerinin rekabeti bozucu, kısıtlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde oldukları görüşünü içeren ve çok sayıda gazete ile basın yayın organında yer bulan haberler ile ilgili 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir durum olup olmadığı tespitinin yapılarak soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) Öneraştırma kapsamında; 02.03.2016 tarihinde Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş.'de (BATIÇİM) ve Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türkiye A.Ş.'de (ÇİMENTAŞ), 03.03.2016 tarihinde Varol Beton ve Yapı Endüstrisi San. Tic. A.Ş.'de (VAROL BETON), Mendeş Grup Beton İnş. Mad. Nak. San. Tic. A.Ş.'de (MENDEŞ BETON), Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Turizm İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti.'de (IRMAK BETON) ve Evliyaoğlu Beton ve İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'de (EVLİYAĞLU BETON), 04.03.2016 tarihinde Kavuklar Akaryakıt Otomotiv İnşaat A.Ş.'de (KAVUKLAR), Yarbay İnşaat Nakliyat ve Turizm İşletmeleri Tic. Ltd. A.Ş.'de¹ (YARBAY BETON), Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva San. ve Tic. A.Ş.'de (DERE BETON) ve ÇİMENTAŞ'ta, 17.03.2016 tarihinde VAROL BETON'u bünyesinde bulunduran Diril Grup İstanbul merkez ofisinde, 18.03.2016 tarihinde Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.'de (AKÇANSA) ve Oyak Beton San. ve Tic. A.Ş.'de (OYAK BETON), 22.03.2016 tarihinde Batisöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş.'de (BATICÖKE) ve 23.03.2016 tarihinde ZA Madencilik San. ve Tic. A.Ş.'de yerinde incelemeler yapılmıştır. Buna ilaveten 02.03.2016 tarihinde Torbalı Ticaret Odası (TTO) ve Müteahhitler Federasyonu (MÜFED), 18.03.2016 tarihinde Miltaş Beton ve İnşaat Madencilik San. Tic. A.Ş. yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

¹2001 yılında Yarbay İnşaat Nakliyat Turizm ve İşletmecilik Tic. Ltd. Şti. unvanıyla hazır beton sektörüne giren teşebbüs, 13.12.2016 tarihli Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan statü tadili ile Yarbay İnşaat Nakliyat Turizm ve İşletmecilik Tic. A.Ş. unvanını almıştır.

- (5) Yerinde incelemeler sırasında ve sonrasında taraflardan bilgi talep edilmiştir. Talep edilen bilgiler sırasıyla BATIÇİM tarafından 10.03.2016 tarihinde, IRMAK BETON tarafından 14.03.2016, 15.03.2016 ve 17.03.2016 tarihlerinde, DERE BETON tarafından 15.03.2016 ve 30.03.2016 tarihlerinde, Modern Beton San. ve Tic. A.Ş. (MODERN BETON) tarafından 16.03.2016 tarihinde, EVLİYAOĞLU BETON tarafından 16.03.2016 ve 21.03.2016 tarihlerinde, Çimbeton Hazır beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. (ÇİMBETON) tarafından 17.03.2016 tarihinde, AKÇANSA tarafından 17.03.2016 ve 25.03.2016 tarihlerinde, VAROL BETON tarafından 18.03.2016 tarihinde, YARBAY BETON tarafından 21.03.2016 tarihinde, MENDEŞ BETON tarafından 22.03.2016 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal ettirilmiştir.
- (6) Yapılan önaraştırma sonucunda hazırlanan 30.03.2016 tarih ve 2016-5-8/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu Kurul'unun 20.04.2016 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 16-14/223-M sayı ile İzmir ili hazır beton pazarında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca; Batibeton Sanayi A.Ş. (BATIBETON), ÇİMBETON, VAROL BETON, MENDEŞ BETON, IRMAK BETON, Kavnak Beton İnşaat San. ve Tic. A.Ş. (KAVNAK BETON), YARBAY BETON, DERE BETON, AKÇANSA ve MODERN BETON hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir. Soruşturma bildirimi 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 05.05.2016 tarihinde tüm taraflara yapılmış ve 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarının yapılması talep edilmiştir.
- (7) Soruşturma kapsamında 16.05.2016 tarihinde Nif Beton İnşaat Turizm Mad. Paz. San. ve Tic. A.Ş.'de (NİF BETON) ve Kadioğlu Demir San. Tic. Ltd. Şti.'nde, 17.05.2016 tarihinde YARBAY BETON'da ve MENDEŞ BETON'da, 11.10.2016 tarihinde MODERN BETON'da, 13.10.2016 tarihinde ise KAVNAK BETON'da yerinde inceleme yapılmıştır.
- (8) Soruşturma aşamasında taraflardan ve üçüncü kişilerden bilgi talebinde bulunulmuştur. 10.05.2016 tarihinde Rönesans Holding A.Ş.'den (RÖNESANS HOLDİNG) ve Türkerler İnşaat Turizm Madencilik Enerji Üretim Tic. ve San. A.Ş.'den (TÜRKERLER), 12.05.2016 tarihinde Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.'den (BOĞAZIÇI BETON) ve Aydın Ticaret Odası'ndan bilgi talep edilmiştir. TÜRKERLER, RÖNESANS HOLDİNG ve BOĞAZIÇI BETON'dan istenen bilgiler Kurum kayıtlarına girmiştir. NİF BETON'dan gelen bilgiler 23.05.2016 tarihinde, SGK İzmir İl Müdürlüğü'nden talep edilen bilgiler 19.07.2016 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Soruşturma taraflarından istenen bilgiler 25.08.2016 ve 23.09.2016 tarihlerinde MODERN BETON ve AKÇANSA tarafından, 26.09.2016 tarihinde ÇİMBETON tarafından, 28.09.2016 tarihinde VAROL BETON ve BATIBETON tarafından, 29.09.2016 tarihinde IRMAK BETON tarafından, 30.09.2016 tarihinde MENDEŞ BETON tarafından, 03.10.2016 tarihinde YARBAY BETON tarafından ve 13.10.2016 tarihinde DERE BETON tarafından Kurum kayıtlarına girmiştir. Soruşturma sırasında İzmir Ticaret Odasından, Menemen Ticaret Odasından, Tire Ticaret Odasından, TTO'dan ve Aliağa Ticaret Odasından talep edilen bilgiler sırasıyla 29.11.2016, 06.12.2016, 08.12.2016, 14.12.2016 ile 19.12.2016 tarihlerinde Kurum kayıtlarına girmiştir. EVLİYAOĞLU BETON, Saka Beton İnş. Taah. Tic. Ltd.Şti. ve Kent Beton Mad. Topr. Ürün. İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'den 16.12.2016 tarihinde istenen bilgiler sırasıyla 06.01.2017 ve 09.01.2017 tarihlerinde Kurum kayıtlarına girmiştir. Soruşturma taraflarının Mart-Aralık 2016 fiyat seyirlerini ihtiva eden cevabi yazılar da 20.01.2017 tarihine kadar kayıtlara girmiştir. Son olarak soruşturma taraflarının birinci yazılı savunmaları süresi içerisinde Kurum kayıtlarına girmiştir.

17-27/452-194

- (9) Yürütülen soruşturma süresinin üç ay uzatılması talebini içeren 09.09.2016 tarih, 2016-5-08/BN-1 sayılı Bilgi Notu, 16-31 sayılı Kurul toplantısında ele alınmış ve Kurul'un 23.09.2016 tarih ve 16-31/527-M karar sayılı kararı ile söz konusu soruşturmanın ilk altı aylık süresinin bitiminden itibaren üç ay uzatılmasına karar verilmiştir. 20.01.2017 tarih ve 2016-5-08/SR sayılı Soruşturma Raporu, Kurul üyeleri ile hakkında soruşturma yürütülen taraflara tebliğ edilmiştir.
- (10) Soruşturma taraflarından BATİBETON, ÇİMBETON, DERE BETON, KAVNAK BETON ve MODERN BETON 4054 sayılı Kanun'un 42. maddesi hükmü uyarınca ikinci yazılı savunmalarının hazırlanması için süre uzatımı talebinde bulunmuş ve talepleri 09.02.2017 tarih ve 17-06/61-M sayılı, 23.02.2017 tarih ve 17-08/90-M sayılı, 23.02.2017 tarih ve 17-08/92-M sayılı, 28.02.2017 tarih ve 17-09/112-M sayılı Kurul kararlarıyla uygun bulunmuştur.
- (11) ÇİMBETON ve BATİBETON'un 2010/3 sayılı Dosyaya Giriş Hakkının Düzenlenmesine ve Ticari Sırların Korunmasına İlişkin Tebliğ (2010/3 sayılı Tebliğ) uyarınca yaptıkları başvuruları Kurul'un 23.02.2017 tarih ve 17-08/91-39 sayılı kararında değerlendirilmiş ve BATİBETON tarafından talep edilen bilgilerin ticari sır, ÇİMBETON tarafından talep edilen bilgilerin Kurum içi evrak olması nedeniyle taleplerin reddine karar verilmiştir. DERE BETON'un 2010/3 sayılı Tebliğ çerçevesinde yaptığı dosyaya giriş talebi Kurul'un 13.03.2017 tarih ve 17-10/120-55 sayılı Kurul kararında gündeme alınmış ve istenilen bilgilerin ticari sır ve Kurum içi evrak niteliği taşıması nedeniyle dosyaya giriş talebi reddedilmiştir. KAVNAK BETON'un ise 2010/3 sayılı Tebliğ çerçevesinde yaptığı dosyaya giriş talebi Kurul'un 23.03.2017 tarih ve 17-11/136-62 sayılı kararında ele alınmış ve istenen bilgilerin ticari sır niteliği taşıması nedeniyle ilgili talep reddedilmiştir.
- (12) Tarafların ikinci yazılı savunmaları süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiş olup ikinci yazılı savunmalara yönelik olarak hazırlanan 10.04.2017 tarih ve 2016-5-8/EG sayılı Ek Görüş Kurul üyeleri ile hakkında soruşturma yürütülen taraflara tebliğ edilmiştir. Soruşturma taraflarından BATİBETON, KAVNAK BETON ve VAROL BETON 4054 sayılı Kanun'un 42. maddesi hükmü uyarınca üçüncü yazılı savunmalarına ilişkin süre uzatımı talebinde bulunmuş ve talepleri 04.05.2017 tarih ve 17-15/212-M sayılı, 01.06.2017 tarih ve 17-18/276-M sayılı Kurul kararlarıyla uygun bulunmuştur. Tarafların üçüncü yazılı savunmaları süresi içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (13) Soruşturma safhası, tarafların üçüncü yazılı savunmalarının Kuruma sunulması ile tamamlanmış ve Kurul 03.07.2017 tarih ve 16-39/652-M sayı ile sözlü savunma toplantısının 08.08.2017 tarihinde yapılmasına karar vermiştir.
- (14) 08.08.2017 tarihinde teşebbüs temsilcileri ve üçüncü kişilerin katılımıyla sözlü savunma toplantısı gerçekleştirilmiştir. Kurul, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a, Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre 22.08.2017 tarih ve 17-27/452-194 sayılı nihai kararını vermiştir.

- (15) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili dosyada; İzmir ili genelinde 2015 yılının son ayından itibaren hazır beton fiyatlarının yükseltilmesi amacına yönelik olarak hazır beton fiyatını artırmayan bağımsız hazır beton imalatçılarında çimento bedelinin yükseltilmesi eylemine ÇİMBETON'u ve BATİBETON'u bünyesinde ihtiva eden ekonomik bütünlüklerin katıldıkları ve eylemin fiyatları artırdığı, diğer iki çimento imalatçısı AKÇANSA ile MODERN BETON'u bünyesinde ihtiva eden ekonomik bütünlüklerin bu davranışa dâhil olmadıkları; hazır beton pazarında BATİBETON, ÇİMBETON, DERE BETON, KAVNAK BETON ve VAROL BETON'un hazır beton fiyatlarını uyumlu eylem içerisinde artırdıkları bu nedenle taraflara 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği, AKÇANSA, MODERN BETON, IRMAK BETON, YARBAY BETON ve MENDEŞ BETON'un uyumlu eyleme iştirak etmedikleri ifade edilmektedir.

I. İNCELEME, GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

I.1. Hakkında Soruşturma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. BATİBETON

- (16) BATIÇİM bünyesinde 1986 yılında İzmir Bornova'da hazır beton üretimine başlayan şirket, BATIÇİM'in çimento işletmesi bünyesinden çıkartılarak 31.12.2015 tarihinden itibaren BATİBETON adıyla ayrı bir tüzel kişilik olarak faaliyet göstermeye başlamıştır. BATİBETON'un sermayesinin tamamı BATIÇİM'e aittir. Şirketin dokuz tane İzmir ili ve ilçelerinde, 11 tane İzmir'in çevre illerinde olmak üzere toplam 20 hazır beton tesisi bulunmaktadır. İzmir'de Aliağa, Bornova, Çiğli, Çeşme, Urla, Sarnıç (Gaziemir), Torbalı, Tire, Kemalpaşa ilçelerinde faaliyet gösteren şirket, toplam (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.2. ÇİMBETON

- (17) ÇİMBETON, 1985 yılında hazır beton üretimi, satışı ve dağıtımını amacı ile kurulmuş halka açık bir şirkettir. ÇİMBETON ile aynı ekonomik bütünlük içinde çimento üreticisi olan ÇİMENTAŞ, Kars Çimento Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi (KARS ÇİMENTO) ve atık yönetimi ve çimento alanında faaliyeti olan Recydia Atık Yönetimi Yenilenebilir Enerji Üretimi Nakliye ve Lojistik Hizmetleri San ve Ticaret Anonim Şirketi bulunmaktadır. %49,65'i halka açık olan ÇİMBETON'un hisselerinin %50,29'u ÇİMENTAŞ ve % 0,06'sı KARS ÇİMENTO'ya aittir. Şirketin sekiz tane İzmir ili ve ilçelerinde ve altı tane İzmir'in çevre illerinde olmak üzere toplam 14 hazır beton tesisi bulunmaktadır. İzmir'de Işıkkent, Çiğli, Koyundere, Zeytindağ (Bergama), Çeşme, Urla, Sarnıç (Gaziemir), Torbalı ilçelerinde faaliyet gösteren şirket, toplam (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.3. VAROL BETON

- (18) Şirket merkezi İstanbul'da bulunan şirketin bir tane İzmir ili ve ilçelerinde ve sekiz tane İzmir ili dışında olmak üzere toplam dokuz hazır beton tesisi bulunmaktadır. İzmir'de, Gaziemir ilçesindeki tesisiyle faaliyet gösteren şirket, (.....) m³/saat hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.4. KAVNAK BETON

- (19) 15.04.2015'te Kavnak Taşımacılık Lojistik Otomotiv İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi unvanıyla Kavuklar Grubu bünyesinde kurulan şirket 31.12.2015 tarihinde unvan değişikliğine giderek KAVNAK BETON ismini almıştır. Işıkkent, Koyundere ve Gaziemir olmak üzere üç hazır beton tesisi ile faaliyetine devam etmekte olup toplamda (.....) m³/ay kapasiteye sahiptir.

I.1.5. AKÇANSA

- (20) AKÇANSA, Akçimento ve Çanakkale Çimento'nun 1996 yılında birleşmesi ile kurulmuş olup iştiraki olan Betonsa ile 1998 yılında birleştikten sonra hazır beton sektöründe Betonsa markasıyla hizmet vermeye başlamıştır. AKÇANSA, iştiraki olan Betonsa ile Marmara, Ege ve Karadeniz bölgelerine yayılmış 30'dan fazla hazır beton tesisinde hizmet vermektedir. %20,56'sı halka açık olan şirketin hisselerinin %39,72'si Hacı Ömer Sabancı Holding'e, %39,72'si Heidelberg Cement Mediterranean Basin Holdings S.L.'ye aittir. İzmir'de Bornova, Aliğa ve Menemen ilçelerinde faaliyet gösteren teşebbüs, İzmir ilinde toplam (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.6. IRMAK BETON

- (21) IRMAK BETON, 2011 yılında hazır beton sektöründe faaliyet göstermek üzere Aydın'da kurulmuştur. 2014 yılında İzmir'de yeni bir tesis kuran IRMAK BETON, 2015 yılında şirketin merkezini İzmir'e taşımıştır. 2015 yılında Aydın'daki tesisini Betochem Yapı Kimyasalları İnşaat Nakliyat San. Tic. A.Ş.'ye devreden ve Söke ve Kuşadası tesislerini Batıbeton'a kiralayan şirket, hâlihazırda İzmir/Gaziemir'deki hazır beton tesisleriyle pazarda faaliyetine devam etmektedir. İzmir'de, Gaziemir ilçesindeki tek tesisyle faaliyet gösteren şirket (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.7. MODERN BETON

- (22) 1993 yılında Denizli Çimento Sanayii Türk A.Ş. (DENİZLİ ÇİMENTO) kuruluşu olarak Denizli'de Gümüşler tesisi ile hazır beton sektörüne giriş yapan MODERN BETON, OYAK Grubu'na bağlı bir şirket konumundadır. OYAK Grubu'na bağlı bir şirket olan DENİZLİ ÇİMENTO şirketin %100 hissesine sahip şirket konumundadır. Şirketin bağlı olduğu grup bünyesinde altı çimento fabrikası ve beş tanesi İzmir'de olmak üzere toplam 17 hazır beton tesisi bulunmaktadır. İzmir'de Bornova, Menemen, Gaziemir, Tire, Kemalpaşa ilçelerinde faaliyet gösteren şirket, toplam (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.8. DERE BETON

- (23) İlk olarak 2004 yılında İzmir ili Bornova ilçesinde faaliyete geçen DERE BETON, 2008 yılında İzmir Pınarbaşı'nda bulunan üretim tesisleriyle hazır beton ve hazır yaş sıva üretimine başlamıştır. Şirketin yedi adet şahıs hissedarı bulunmaktadır. Halen İzmir ili ve ilçelerinde Aliğa, Foça, Işıkkent (Bornova), Pınarbaşı ilçelerindeki dört adet hazır beton tesisleriyle faaliyette bulunan şirket, toplam (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir. Bunun yanı sıra, DERE BETON ile aynı ekonomik bütünlük içerisinde bulunan Dere Madencilik A.Ş. agrega üretimi alanında faaliyet göstermektedir.

I.1.9. YARBAY BETON

- (24) 2001 yılında hazır beton sektörüne giren teşebbüs, 2013 yılında İzmir'deki ilk beton santralini kurmuştur. İzmir ili ve ilçelerinde üç adet hazır beton tesisi ile faaliyet gösteren şirket, Muğla bölgesinde bulunan tesislerini Mayıs 2016 itibariyle BATİBETON'a, Tekeli'de bulunan tesisini ise Ağustos 2016 itibariyle Ahmet Kadioğlu Beton Madencilik İnş. San. Tic. Ltd. Şti.'ne devretmiştir. İzmir'de Bornova, Pınarbaşı, Urla ilçelerinde faaliyet gösteren şirket, toplam (.....) m³/ay hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

I.1.10. MENDEŞ BETON

- (25) MENDEŞ BETON, %50'şer hisse ile Yunus MENDEŞ ve Ramazan MENDEŞ idaresindedir. İzmir'de, Gaziemir ilçesindeki tesisleriyle faaliyet gösteren şirket, (.....) m³/saat hazır beton üretebilme kapasitesine sahiptir.

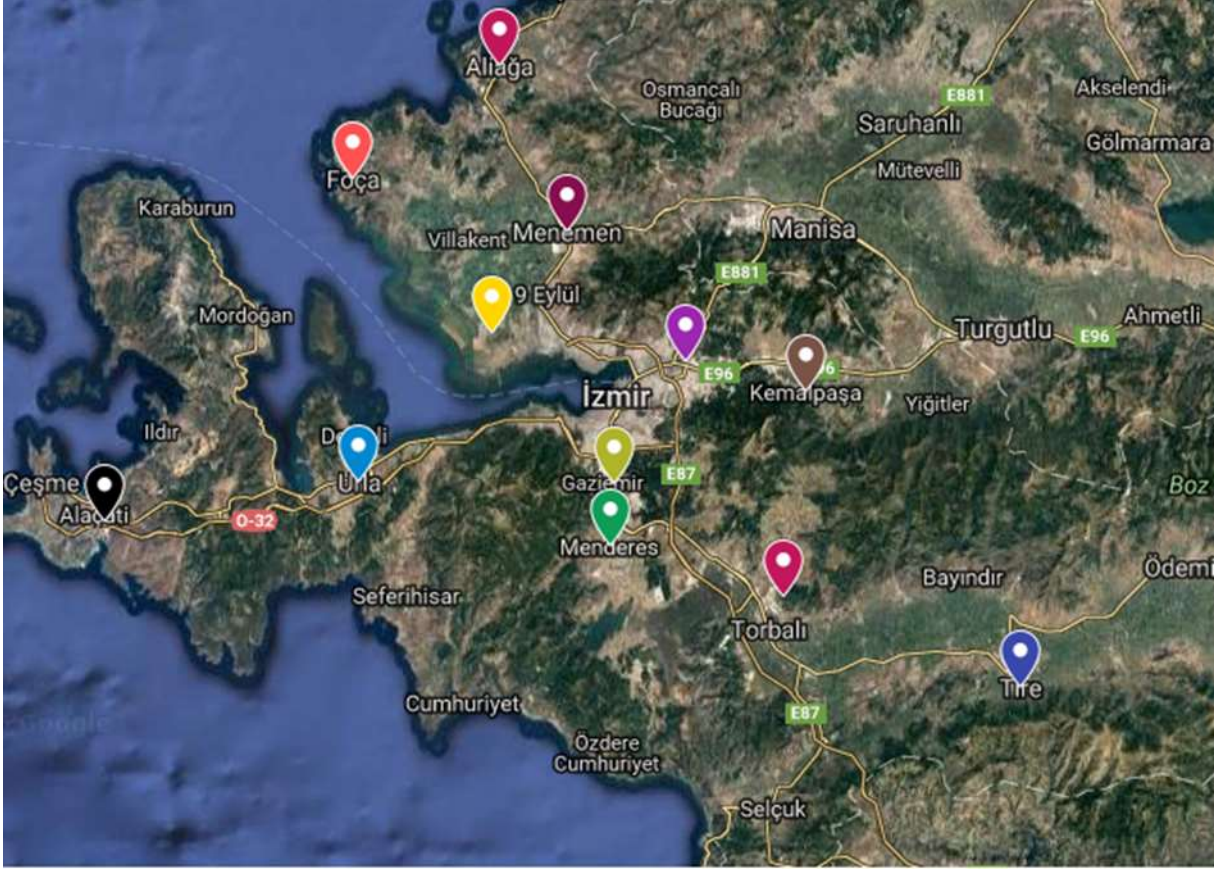
I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (26) Hazır beton, belirli oranlarda çimento, doğal veya yapay agrega, su ve belli katkı malzemelerinin mikserle karıştırılması yöntemiyle üretilen bir inşaat malzemesidir. Hazır beton ürünleri kullanım amaçları bakımından C14, C16, C18, C20, C25 ve C25+ gibi alt kategorilere ayrılabilmeyle birlikte alt ürün grupları arasında yüksek arz ikamesi bulunmaktadır. Kurul'un yerleşik içtihadı göz önünde bulundurulduğunda anılan ürünlere ilişkin alt ürün pazarı tanımlanmasına gerek bulunmamakta olup ilgili ürün pazarı "hazır beton pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (27) Hazır beton kısa süre içinde kullanılma zorunluluğu bulunan, stoklanamayan, yüksek taşıma maliyetleri olan, belirli bir sürenin geçmesi halinde kullanılabilmesi için gerekli özelliklerini kaybeden, uzun mesafeli taşınması gerek teknik gerek ekonomik açıdan mümkün olmayan bir üründür. Söz edilen özellikleri ve yüksek taşıma maliyetleri nedeniyle hazır beton, üretildiği santralden yaklaşık 50 km uzaklığa kadar taşınabilmektedir. Ancak bu mesafe yol, iklim ve doğa koşullarına göre değişebilmektedir. Bu noktada belirleyici olan unsur, hazır betonun üretimi sonrasında geçen süredir. Hazır betonun tesiste transmiksere yüklenmesi, tesisten transmiksere ile inşaat alanına ulaştırılması, müşteri tarafından teslim alınması ve pompa aracılığıyla kalıba yerleştirilmesi süreçlerinde geçen zamanın kritik eşik süre olan iki saatin altında tutulması, hazır betondaki kıvam ve işlenebilirlik kayıplarının önüne geçilebilmesi noktasında önem arz etmektedir.
- (28) Dolayısıyla ilgili coğrafi pazarın belirlenmesinde esas alınacak kriter temel olarak, hazır betonun en fazla iki saat içinde tüketilme zorunluluğu ve yaklaşık 50 km mesafeye kadar taşınabiliyor olma özellikleridir. 50 km'lik mesafe kıstası her durumda geçerli olmayıp yol ve iklim koşullarına göre değişebilse de; Kurul'un çeşitli kararlarında, tesisten itibaren 50 km yarıçapında bir daire belirlenerek bu alan coğrafi pazar olarak tespit edilmiş ve genel olarak ilgili coğrafi pazar il, merkez ilçeler ya da belirli ilçeler bazında belirlenmiştir.
- (29) Dosya konusu iddialar İzmir ilinin muhtelif ilçelerinde faaliyet gösteren teşebbüslere ilişkindir. Soruşturma sürecinde teşebbüslerden edinilen bilgilerden; İzmir'in Bornova, Gaziemir, Menderes ve Kemalpaşa ilçelerinde faal tesislerin bu ilçelerdeki müşterilere, İzmir'in Aliağa, Foça, Menemen ve Çiğli ilçelerinde yerleşik tesislerden ise yine bu bölgelerde bulunan müşterilere hazır beton satışı yapılabildiği anlaşılmaktadır. Soruşturmaya taraf teşebbüslerin faaliyet bölgeleri Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1: Soruşturmaya Taraf Teşebbüslerin Faaliyet Gösterdikleri Bölgeler²

- (30) Ürünün özellikleri, tarafların faaliyet gösterdikleri bölgeler ve söz konusu bölgelerdeki tesislerin birbirine uzaklıkları değerlendirilerek İzmir’de merkez ve ilçeler bakımından ayrı pazarların belirlenmesi mümkündür. Bununla birlikte, alternatif pazar tanımları çerçevesinde yapılacak olan değerlendirme değişmeyeceğinden, İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz’un 20. paragrafı da dikkate alınarak, dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar belirlenmemiş ve tarafların faaliyet gösterdikleri tesisler dikkate alınarak dosya kapsamındaki analizler gerçekleştirilmiştir.

I.3. Dosya Kapsamında Yapılan Tespitler

I.3.1. Hazır Beton Müşterileri ve İlgililer ile Yapılan Görüşmeler

- (31) 02.03.2016 tarihinde MÜFED yetkilisi ile yapılan görüşmede;
- İzmir’de 2003-2004 yıllarından bu yana hazır beton fiyatlarının yüksek seyrettiği,
 - 2015 yılı sonlarına doğru pompa ve KDV dâhil hazır beton fiyatının 124,99 TL iken 154 TL’ye, micirlerin (agreganın) tonunun ise 6-7 TL iken 12 TL’ye çıktığı,
 - BATIÇİM ve ÇİMENTAŞ firmalarının çimento üreticisi olmaları sayesinde hazır beton sektöründe de hâkim oldukları, böylece çimentoyu yüksek fiyattan vererek hazır beton fiyatını istedikleri gibi yüksek tutabildikleri,
 - Ana şirketlerle rekabet ettiklerinde kendilerine çimento satılmayacağını ve pazar dışında kalacaklarını düşünen diğer hazır betoncuların da fiyatlarını düşürmek istemedikleri,

² Haritada gösterilen bölgelerde soruşturma tarafı teşebbüslerin tamamı faaliyet göstermemekle birlikte BATİBETON ve ÇİMBETON söz konusu bölgelerin hemen hemen hepsinde faaliyette bulunmaktadır. Diğer teşebbüslerin ise en az bir en fazla dört bölgede olmak üzere faaliyetleri bulunmaktadır.

17-27/452-194

- Maliyet analizi yapıldığında marjların çok yüksek olduğunun görüleceği ifade edilmiştir.

(32) 02.03.2016 tarihinde TTO yetkilisi ile yapılan görüşmede;

- Müteahhitlerden hazır beton fiyatlarının Aralık 2015'ten itibaren hızlı bir şekilde yükseldiği yönünde şikâyetler geldiği,
- Fiyat artışlarından sonra hazır beton fiyatlarının Konya ve Ankara illerine göre çok daha yüksek seviyelere (pompa ve nakliye bedeli dâhil 160 TL) çıktığı,
- Tepkiler üzerine Mart 2016 itibarıyla hazır beton fiyatlarının 125 TL seviyelerine gerilediği,
- Ayrıca, fiyat artışlarının sadece çimentodan değil aynı zamanda mıcır fiyatı artışlarından da kaynaklanabileceği,

ifade edilmiştir.

I.3.2. Yerinde İncelemelerde Elde Edilen Belgeler

(33) Dosya konusu iddialara ilişkin olarak teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde aşağıdaki belgeler elde edilmiştir:

(34) **Delil 1:** VAROL BETON'dan elde edilen ve (.....)³ten Koordinatörü (.....)'a gönderilen 27.11.2015 tarihli "Çimento Bilgilendirme" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"... Dün akşam Çimentoş (.....) Bey aradı, 3 çimento üreticisinin anlaştığını bundan sonra çimento üreticisi olan beton firmaların C30u 105TL+Pompa+Kdv satacağını, diğer beton firmalarım da 100 TL+pompa+kdv satacaklarını, buna uymayan firmalara çimento fiyatlarının yükseltileceğini, yine de uymazlarsa çimento satışının kesileceğini anlattı ve bizim de bu sistemine uymamızı istedi. Örnek olarak ta; Bornova da faaliyette olan Yarbay-Kavuklar ve Dere beton firmalarının arasında ki satış rekabetini gösterdi. Uygulama için sizin görüşünüze ihtiyacım var ..."

(35) **Delil 2:** (.....)'dan elde edilen (.....)'ten (.....)'a gönderilen 30.12.2015 tarihli "Bilgilendirme" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) bey

2016 yılı 19m Mıcır üreticileri fiyat birliği yaparak zam yapacakları söylendi. Ancak gelen fiyat teklifleri 9.00 TL/Ton - 12.50 TL/Ton arasında değişmektedir, bir fiyat birliği gözükmemektedir.

Yine Çimentoş çimentoya zam için 1-1.5 aydır çalışmalar yapmakta idi. Dun (.....) beye bir görüşme yapmışlar ve Beton fiyatını 120.00 TL olarak belirlediklerini, Bati. Oyak gibi çimento üreticilerinin yanında Kavuklar, Dere ve Yarbay gibi H. Beton üreticileri ile de an tak kalındığını söylemişler. Ayrıca Çimento üreticisi olmayan H. Beton üreticilerine de aylık satış kotaları koyduklarını beyan etmişler. İzmir'de yapılacak büyük projelerle ilgili kendilerinin beton vereceğini söylemişler ve Türkerler. Rönesans gibi büyük is yapacak olan firmalarla ilgili takip ettiklerini söylemişler ..."

³ VAROL BETON (.....) SGK İzmir İl Müdürlüğü'nden elde edilen bilgiye göre, 27.09.2013 tarihinde VAROL BETON'da işe başlamış olup işten ayrılış tarihi 01.04.2016'dır. 20.07.2016 tarihi itibarıyla herhangi bir işyerinde çalışmadığı bilgisi verilmiştir.

- (36) **Delil 3:** VAROL BETON'dan elde edilen (.....)'ten (.....)'a gönderilen 02.01.2016 tarihli "Bilgilendirme" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"İzmir'de hazır beton da ki fiyat değişikliğinin, 04/01/2015 Pazartesi günü uygulamaya başlanacağını söylüyorlar. Uygulanabilirliği. sizin söylediğiniz gibi 15-20 gün takip edeceğiz. Müşterilere Ocak ayının 20-25 gibi yeni fiyatlara geçeceğimizi sözlü deklare ediyoruz ..."

- (37) **Delil 4:** (.....)'dan elde edilen (.....)'ten (.....)'a gönderilen 06.01.2016 tarihli "H. Beton Fiyatlar" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) bey

Çimento Üreticileri ve Hazır Beton üreticileri bir araya gelerek 2016 yılı için H. Beton fiyatına zam yapılacağını deklare etmişlerdi. Fiyatların uygulanma tarihi olarak ta 04/01/2016 Pazartesi tarihini belirlemişlerdi.

a) C30 için Müşteriye 125,0TL / m³ + Pompa + KDV

Bayiye 120,0TL / m³ + KDV, olarak uygulanacaktı.

b) 06/01/2016 Çarşamba akşamı itibari ile piyasada: Bayilere ve 1.000 m³ üstünde beton alan müşterilere uygulanan C30 fiyatı ve uygulayanlar aşağıda gibidir⁴:

Firma adı	Satış Bölgesi	Adres	Fiyatı	Ödeme Şekli	Çimento Tedarikçisi
Irmak Beton	G.emir, Menderes, Buca, Ayrancılar, Narlıdere, Konak	Sarıç/Gaziemir	(.....) TL + Pompa + Kdv	90 -120 Vade	BTCIM - Batı Çimento
Modern (Oyak) Beton	G.emir, Menderes, Buca, Ayrancılar, Narlıdere, Konak	Sarıç/Gaziemir	(.....) TL + Pompa + Kdv	90 -120 Vade	Oyak Çimento
Batı Beton	G.emir, Menderes, Buca, Ayrancılar, Narlıdere, Konak	Sarıç/Gaziemir	(.....) TL + Pompa + Kdv	90 -120 Vade	BTCIM - Batı Çimento
Çim Beton		Bornova	(.....) TL + Pompa + Kdv	90 -120 Vade	ÇİMENTAŞ
Menteş	G.emir, Menderes, Buca, Ayrancılar, Narlıdere, Konak	Sarıç/Gaziemir	(.....) TL + Pompa + Kdv	90 -120 Vade	BTCIM - Batı Çimento
Yarbay		Bornova-Menderes	(.....) TL + Pompa + Kdv	Peşin (30 günlük)	BTCIM - Batı Çimento
			(.....) TL	90 -120 Vade	

... "

⁴ Yerinde inceleme sırasında elde edilen belgede satışlara ilişkin rakip teşebbüs bilgilerini içeren ifadeler karmaşık bir yapıda olması sebebiyle düzenlenerek tablo haline getirilmiştir.

- (38) **Delil 5:** VAROL BETON'dan elde edilen (.....)'ten (.....)'a gönderilen 07.01.2016 tarihli "H. Beton Fiyatlar 2" konulu e-postada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"(.....) bey

Rakip beton firmaların C30 için uyguladıkları fiyatlar 15 Km -20 Km arasındadır. Dün akşam ki gönderdiğim mailde bizim maliyet tablomuzda km maliyeti ilave edilmemiştir. Aşağıda yenilenen tabloda pompa ücreti hariç 15 Km mesafeye göre maliyetimiz mevcuttur.

a) Rakip firmaların Uyguladığı Fiyatlar :

Firma Adı	C30 Fiyatı	Ödeme Şekli
Irmak Beton	(.....)	Vadeli
Modern Beton	(.....)	Vadeli
Batı Beton	(.....)	Vadeli
Çimbeton	(.....)	Vadeli
Menteş	(.....)	Vadeli
	(.....)	Peşin
Yarbay	(.....)	Vadeli

...

c) *Irmak beton, Modern Beton, Yarbay betonun uyguladığı fiyatlar dikkate alınınca, bizim nakliye dahil (.....) TL/Ton aldığımız çimentoyu, (.....) TL/Ton fiyatından aldıkları anlaşılmaktadır. Zaten (.....) beyin çimento taş yetkilileri ve Kavuklar Betonun yetkilileri ile yaptığı toplantı, Yarbay beton gerekli uyumu sağlamazsa çimentonun tonuna 20,0TL zam yapacakları söylenmiştir. ... "*

- (39) **Delil 6:** VAROL BETON'dan elde edilen (.....)'ten (.....)'a gönderilen 22.01.2016 tarihli "Bilgilendirme" konulu e-postada şu ifadeler yer almaktadır:

"(.....) Bey,

H. Beton üreticileri arasında yapılan toplantıda uyuşmazlıklar baş gösteriyor. Birbirlerinin müşterilerine beton verip "Bayi vermiş" diyerek olayları geçiştirmeye çalışıyorlar. Birlik beraberliğin çok uzun sürmeyeceği gözükmemekte

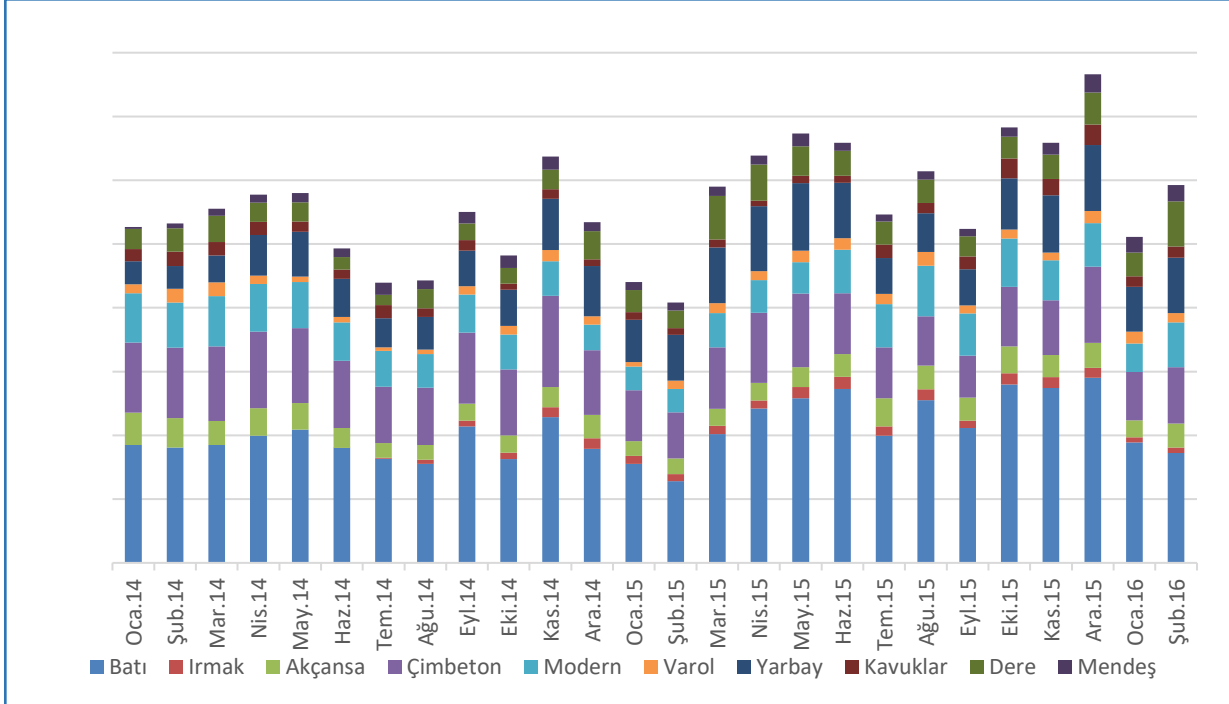
Çimento taş - Çimbeton yeni fiyatlarda ısrarını sürdürüyor. OYAK (Modern) beton hala eski fiyatlarından satışa devam ediyor. Batıbeton ise belirli bir oranda ürünlerini zamlandırarak satışına devam ediyor. ..."

- (40) **Delil 7:** DERE BETON yetkilisi (.....) tarafından aynı teşebbüs yetkilisi (.....)'e cevaben gönderilen 20.11.2014 tarihli e-postada "Yarbay, Irmak, Varol gibi firmaların farklı avantajlara sahip oldukları ve kural dışı davrandıkları" ifade edilerek oyunbozan firmaların ayırt edilip onların çimento fiyatlarının değiştirilmesi gerektiğinin çimento imalatçılara aktarıldığı ifade edilmektedir.

I.3.3. Soruşturma Taraflarının Hazır Beton Satışlarına İlişkin Tespitler

- (41) Teşebbüslerden C 25 hazır beton türüne ilişkin elde edilen fiyat ve maliyet verileri çerçevesinde aşağıdaki tablo ve grafikler hazırlanmıştır. Ancak özellikle maliyet verilerinin teşebbüsler arası kıyaslamaya uygun olmaması nedeniyle sadece hazır beton maliyetinin ana kalemleri üzerinde değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca C25 hazır beton satış verileri katma değer vergisi ve pompa bedelleri dâhil olmayacak şekilde analizlerde kullanılmış, pompa bedeli dâhil olacak şekilde fiyat bilgilerini gönderen teşebbüslerin fiyatlarından pompa bedeli çıkarılmıştır⁵.
- (42) Hazır beton pazarı genellikle dönemsel arz eden bir yapıya sahiptir. İklim koşulları pazar üzerinde doğrudan etki göstermekte ve kış sezonu olarak nitelendirilebilecek Kasım-Şubat döneminde hazır beton satışları düşüşe geçmektedir. Mart ayı ile birlikte tekrar hareketlenen sektörde satış rakamları da kademeli olarak artmaktadır. Öte yandan, mevcut dosya kış mevsiminde sıcaklıkların fazla düşüş göstermediği Akdeniz ikliminin görüldüğü İzmir pazarını konu edinmektedir. Bu nedenle kış sezonlarında da hazır beton satışları gerçekleştirilebilmekte ve kümülatif satışlar yıl içinde çok fazla dalgalı bir seyir izlememekte olup bu durumu İzmir pazarına soruşturma taraflarının yaptığı hazır beton satışlarını gösteren Grafik 1 kapsamında kısmen görmek mümkündür:

Grafik 1: Soruşturma Taraflarının İzmir Pazarına Yaptığı C25 Türü Hazır Beton Satış Miktarları (m³)

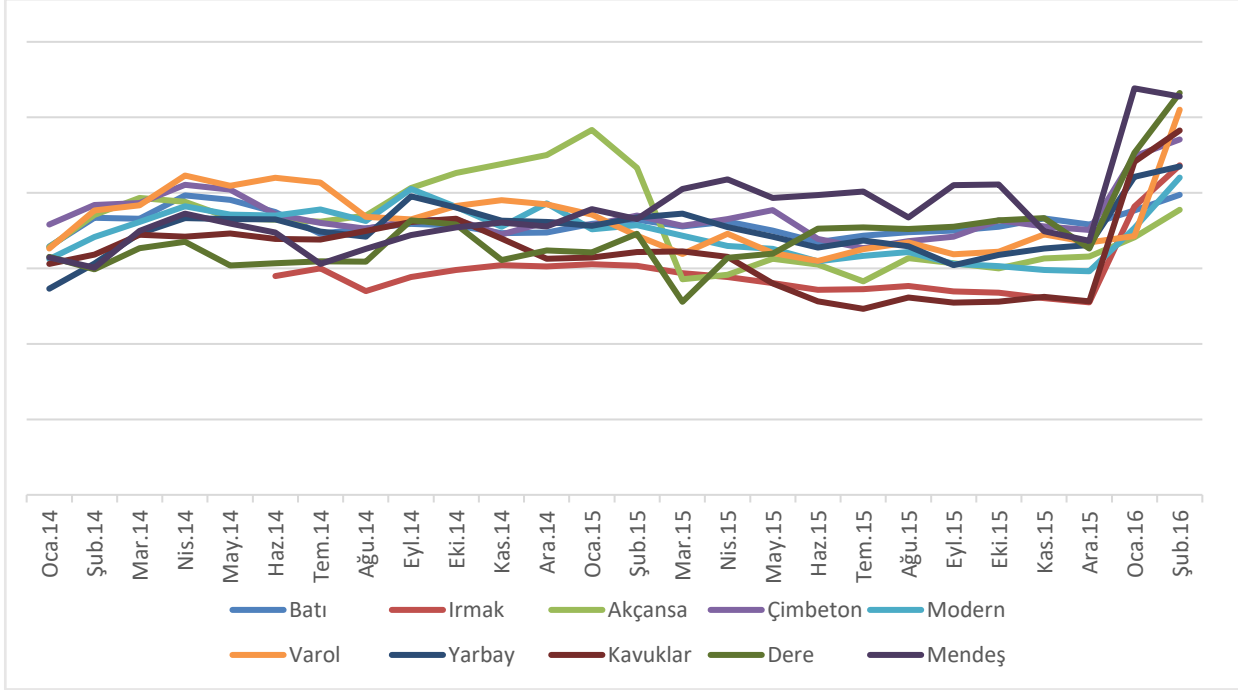
- (43) Grafik 1'den anlaşıldığı üzere İzmir pazarında Ocak 2014-Şubat 2016 tarihleri arasında çimento üreticisi şirketlerle aynı ekonomik bütünlük içinde yer alan BATİBETON, ÇİMBETON ve MODERN BETON'un hâkimiyeti bulunmaktadır. Satış miktarlarında muhtemel mevsimsel etkilerden dolayı 2015'te olduğu gibi 2016 yılının Ocak ve Şubat aylarında da düşüş gerçekleştiği görülmektedir.

⁵ İzmir genelinde, pompalı hazır beton talep edilmesi halinde hazır betonun m³ fiyatına 12 TL pompa ücreti eklenmektedir.

17-27/452-194

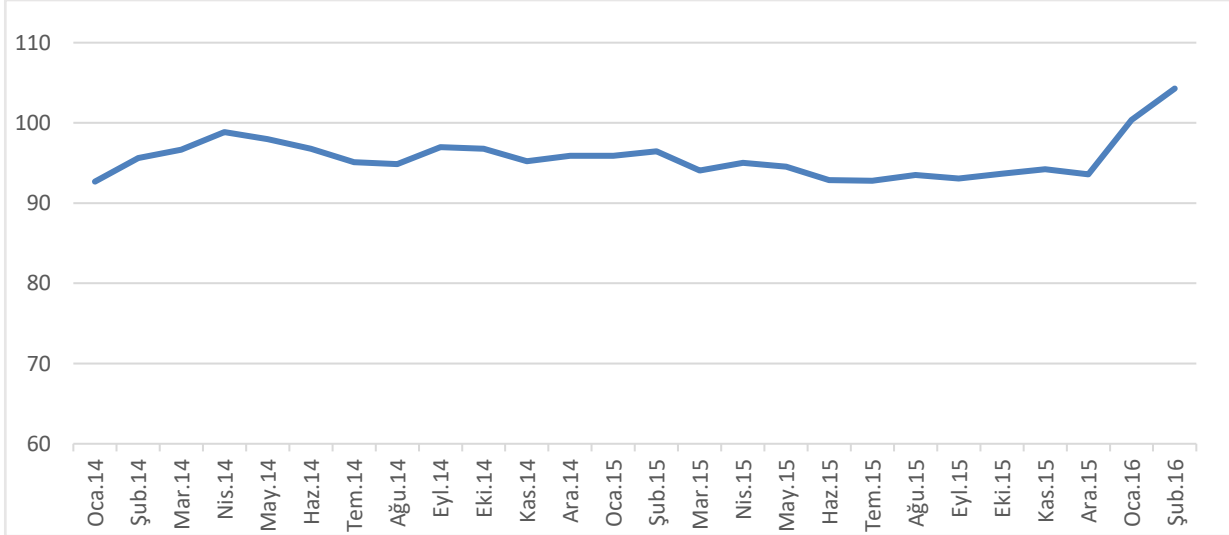
- (44) İzmir pazarında Ocak 2014-Şubat 2016 tarihleri arasında C 25 türü hazır beton fiyatları ise aşağıdaki grafikte incelenmiştir.

Grafik 2: Soruşturma Taraflarının İzmir Pazarında C25 Hazır Beton Satış Fiyatları (ağırlıklı ortalama, TL/m³)

- (45) Grafik 2'deki veriler İzmir pazarına yapılan satışlarda, bu pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin genel olarak 90 TL ile 100 TL bandında değişen fiyat politikaları izlediklerini göstermektedir. Ancak Aralık 2015 sonrasında hazır beton fiyatlarında daha önceki yıllarda (2014-2015 döneminde) gözlenmeyen bir artış gerçekleştiği görülmüştür. Söz konusu fiyat artışlarının pazar üzerindeki kümülatif etkisini görebilmek için bir sonraki grafik ve onun ilçeler/teşebbüsler bazında kırılımını gösteren Tablo 2 hazırlanmıştır:

Grafik 3: Soruşturma Taraflarının İzmir Pazarında C25 Hazır Beton Satış Fiyatları (ağırlıklı ortalama, TL/m³)

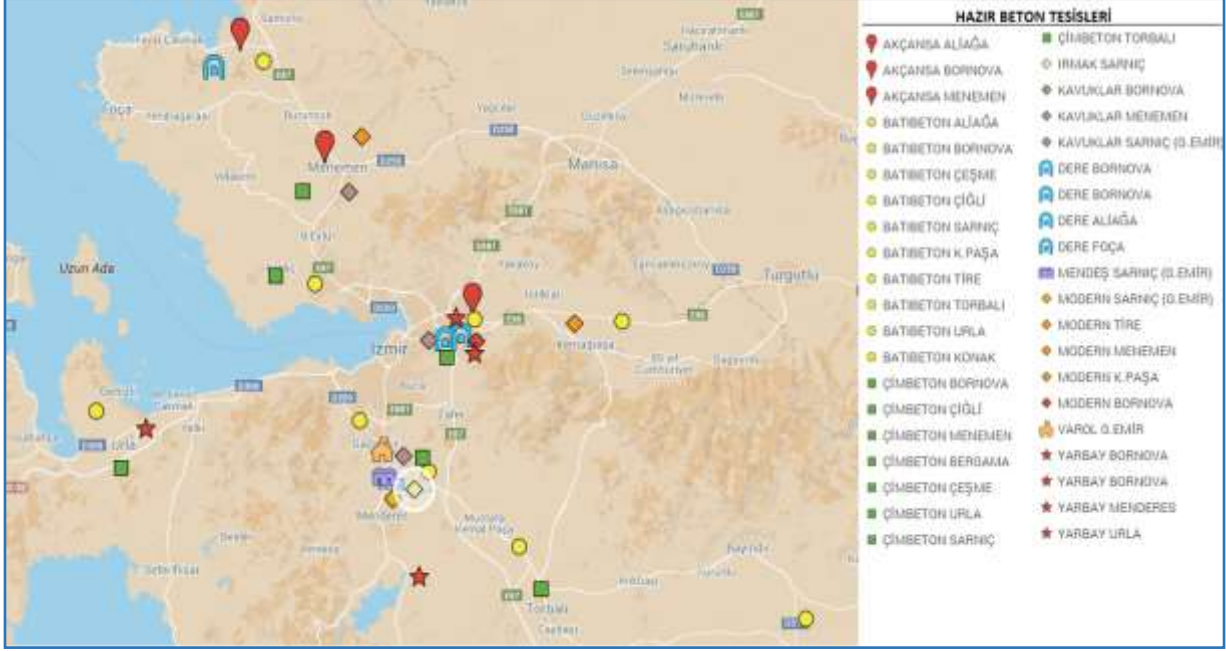

- (46) Grafik 3, özellikle Aralık 2015 tarihi sonrasında İzmir pazarındaki hazır beton fiyatlarının önemli bir seviyede arttığını göstermektedir. Yaklaşık iki ay içinde 93 TL seviyesindeki fiyatlar %12'ye yakın bir artış göstererek 104 TL seviyesine ulaşmıştır. Oysa son iki yıl içerisinde fiyatlarda kayda değer artışlar görülmemekte hatta Nisan 2014 tarihinde 99 TL olan fiyatlar Aralık 2015 tarihine kadar düşüş eğiliminde olup fiyatların 93 TL seviyelerine kadar gerilediği görülmektedir.

17-27/452-194

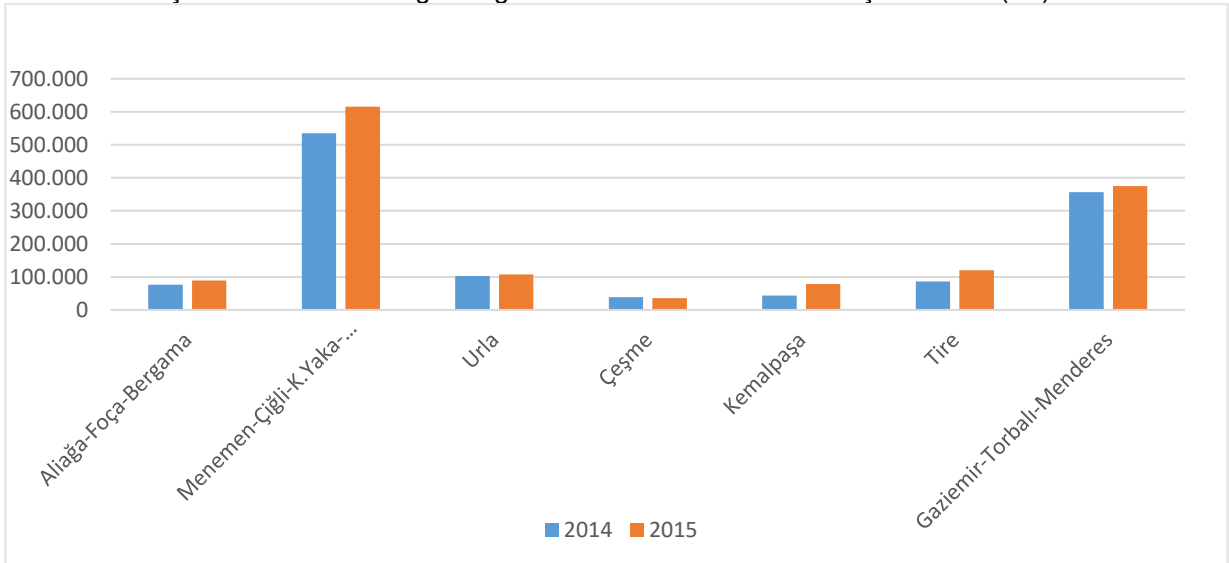
- (47) Fiyat artışları dönemsel olarak değerlendirildiğinde ise 2014 yılının başındaki fiyatlarda 2016 yılındaki kadar yüksek olmamakla birlikte belirli bir artış olduğu, ancak 2015 yılı başında herhangi bir artış olmadığı görülmektedir.
- (48) Bu noktada, ilçeleriyle birlikte 11.900 km²'lik bir alanı kapsamakta olan İzmir ilinin farklı bölgelerinde, rekabetçi yapının ve teşebbüslerin davranışlarının farklı olacağı göz önünde bulundurularak, bölge bazlı analizler de yapılmıştır. Bu çerçevede Şekil 2'de görülen tesislerden belirlenen coğrafi bölgelerde yapılan hazır beton satışları ayrıştılarak fiyat analizleri gerçekleştirilmiştir:

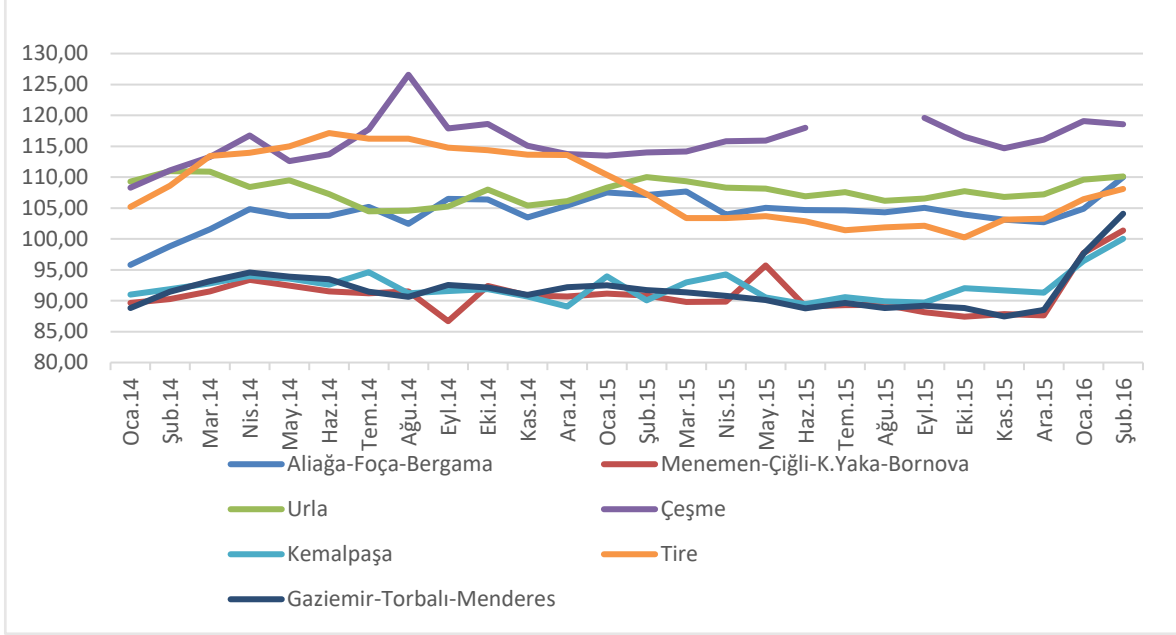
Şekil 2: Soruşturma Taraflarının Faaliyet Gösterdiği Hazır Beton Tesisleri

- (49) İzmir ili satış miktarları coğrafi konumlar esas alınarak analiz edildiğinde; Menemen-Çiğli-Karşıyaka-Bornova ile Kemalpaşa ve Menderes-Torbali-Gaziemir'de bulunan tesisler tarafından gerçekleştirilen satışların İzmir'deki toplam satışların önemli bir kısmını karşıladığı görülmektedir. Söz konusu talep dolayısıyla diğer bölgelere nazaran bu bölgelerde daha fazla sayıda tesis bulunmaktadır. Bölgesel satış miktarlarına ve fiyat değişimlerine takip eden grafiklerde yer verilmektedir:

Grafik 4: Soruşturma Taraflarının İlgili Bölgelerdeki C25 Hazır Beton Satış Miktarları (m³)

Grafik 5: Soruşturma Taraflarının İlgili Bölgelerdeki C25 Hazır Beton Satış Fiyatları (ortalama, TL/m³)

- (50) Bölgesel fiyat seyrine bakıldığında; satış miktarlarının diğer bölgelere kıyasla çok daha yüksek olduğu Kemalpaşa, Gaziemir-Torbalı-Sarnıç-Menderes ve Bornova-Menemen-Çiğli bölgelerinin fiyat seviyesinin diğer bölgelerin altında kalarak, Aralık 2015 tarihine kadar genel itibari ile 95 TL'nin altında dalgalandığı görülmektedir. Fiyatlardaki bu farklılığın, bu iki bölgede bulunan tesis sayısının diğer bölgelere nazaran çok daha fazla olması ve bu nedenle yaşanan rekabetten kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Aralık 2015 tarihinden sonra ise söz konusu bölgelerde diğer bölgelere nazaran yüksek bir fiyat artışı (yaklaşık 16 TL) gerçekleşmiştir. Tablo 2'de soruşturma taraflarının tesisleri bakımından yapılan analizde ilgili tesisin bağlı olduğu teşebbüsün İzmir'de gerçekleştirdiği satışlar içerisindeki payı, tesisin uyguladığı Aralık 2015-Şubat 2016 fiyat değişimleri sunulmaktadır.

Tablo 1: Soruşturma Taraflarının Aralık 2015-Şubat 2016 Dönemi Tesis Bazında C25 Hazır Beton Satış Oranı ve Fiyat Artış Oranları

Teşebbüs	Tesis Adı	Tesisin Toplam C25 Satışları İçerisindeki Payı (%)	Kasım 2015 AOF	Aralık 2015-Ocak 2016				Aralık 2015-Şubat 2016	
				Aralık 2015 AOF	Ocak 2016 AOF	Şubat 2016 AOF	Fark	Artış Oranı (%)	Fark
AKÇANSA	Akçansa Menemen	24						10	12
	Akçansa Bornova	45						3	7
BATİBETON	Batibeton Bornova	34						0	-2
	Batibeton Çiğli	6						12	17
	Batibeton Gaziemir	5						6	15
	Batibeton Torbalı	10						4	7
	Çimbeton Bornova	33						20	22
ÇİMBETON	Çimbeton Çiğli	3						5	12
	Çimbeton Menemen	19						11	20
	Çimbeton Torbalı	14						15	17
DERE BETON	Derebeton Bornova	46						26	26
IRMAK BETON	İrmak Gaziemir	100						15	21
KAVUKLAR	Kavuklar Bornova	60						23	28
	Kavuklar Menemen	31						20	25
	Kavuklar Sarnıç	9						22	27
MENDEŞ BETON	Mendeş Sarnıç	100						17	25
MODERN BETON	Modern Bornova	3						9	20
	Modern Menemen	19						1	1
VAROL BETON	Varol Gaziemir	61						10	22
YARBAY BETON	Yarbay Gaziemir	100						-2	19
	Yarbay Bornova	42						16	19
	Yarbay Tekeli	33						7	8

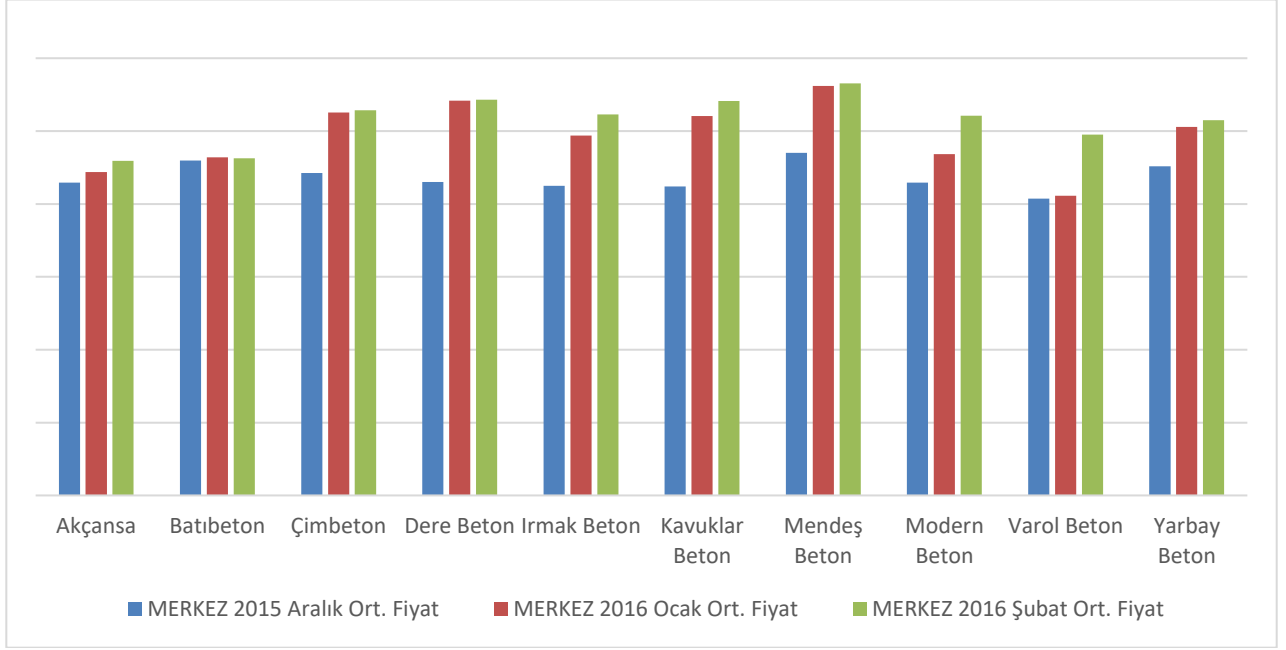
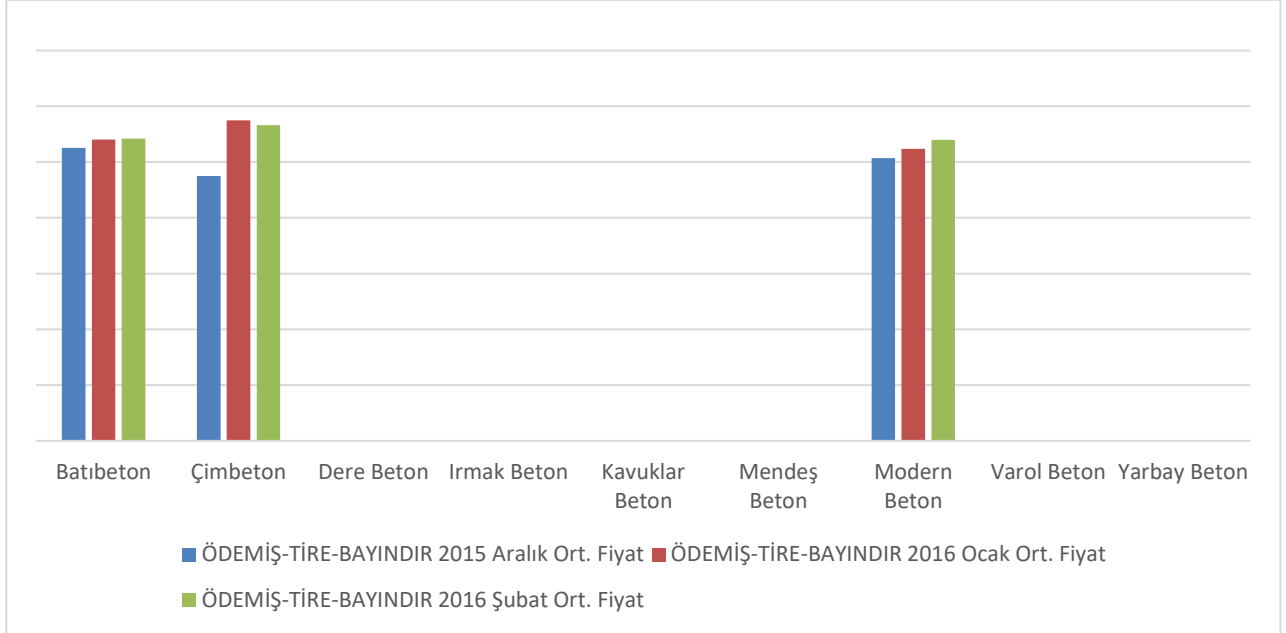
17-27/452-194

- (51) Tablo 1 incelendiğinde soruşturma muhatabı teşebbüslerin tesislerinin hemen hemen hepsinin fiyatlarının Aralık 2015-Şubat 2016 döneminde yaklaşık %10 ile %20 oranında arttığı görülmektedir.
- (52) Aşağıda Tablo 2 ve Grafik 6, 7, 8, 9, 10, 11’de ise belirlenen coğrafi bölgelerde soruşturma tarafı teşebbüslerin Aralık 2015-Ocak 2006-Şubat 2016 dönemlerinde fiyat artış oranları verilmektedir.

Tablo 2: Soruşturma Taraflarının İlgili Bölgelerdeki Aralık 2015 –Ocak/Şubat 2016 Dönemlerinde Fiyat Artış Oranları (%)⁶

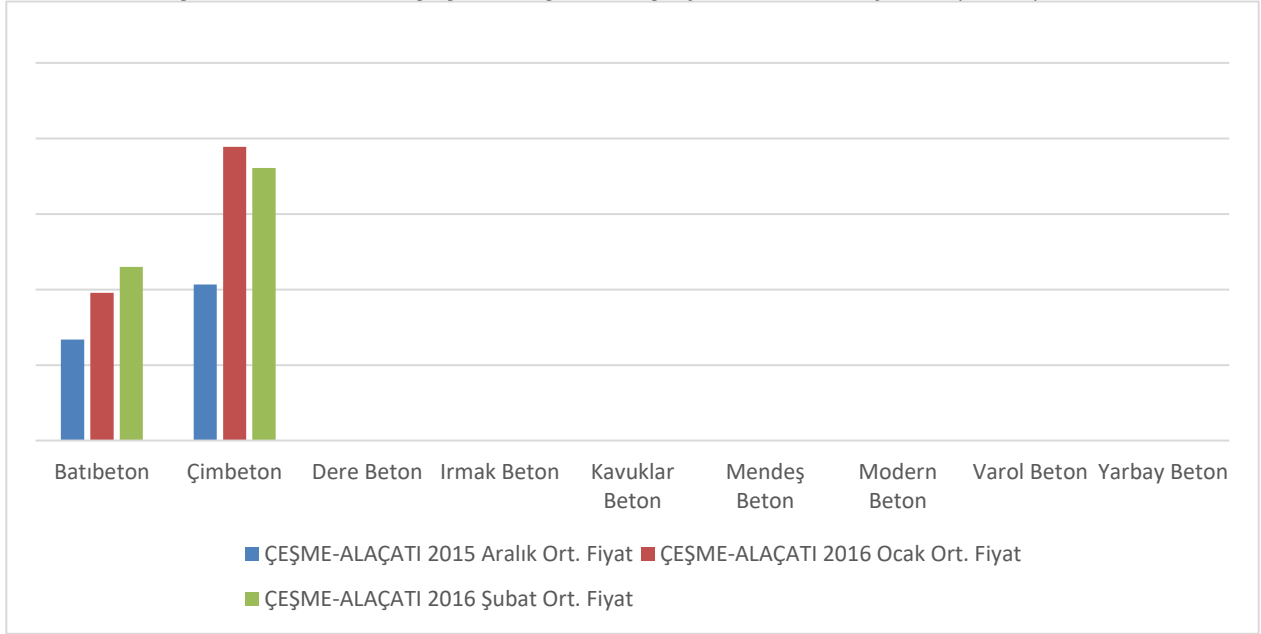
	MERKEZ		ÖDEMİŞ-TİRE-BAYINDIR		ÇEŞME-ALAÇATI		KUZEY		TORBALI		URLA-SEFERİHİSAR	
	2015 Aralık-2016 Ocak Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Şubat Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Ocak Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Şubat Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Ocak Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Şubat Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Ocak Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Şubat Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Ocak Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Şubat Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Ocak Fiyat Artış Oranı	2015 Aralık-2016 Şubat Fiyat Artış Oranı
AKÇANSA	3	7					6	8				
BATİBETON	1	1	3	3	3	4	9	13	4	5	4	3
ÇİMBETON	19	19	21	19	8	7	9	15	15	13	0	4
DERE BETON	26	26					0	16				
IRMAK BETON	16	23							9	14		
KAVNAK BETON	23	28										
MENDEŞ BETON	20	20							27	24	6	
MODERN BETON	9	21	3	6			1	1				
VAROL BETON	1	22										
YARBAY BETON	12	14									5	5

⁶ Soruşturma tarafı teşebbüslerden YARBAY BETON’un 2015 Aralık ayında satışı olmadığı için en yakın satış yaptığı tarih olan 2015 Haziran ayı dikkate alınmıştır.

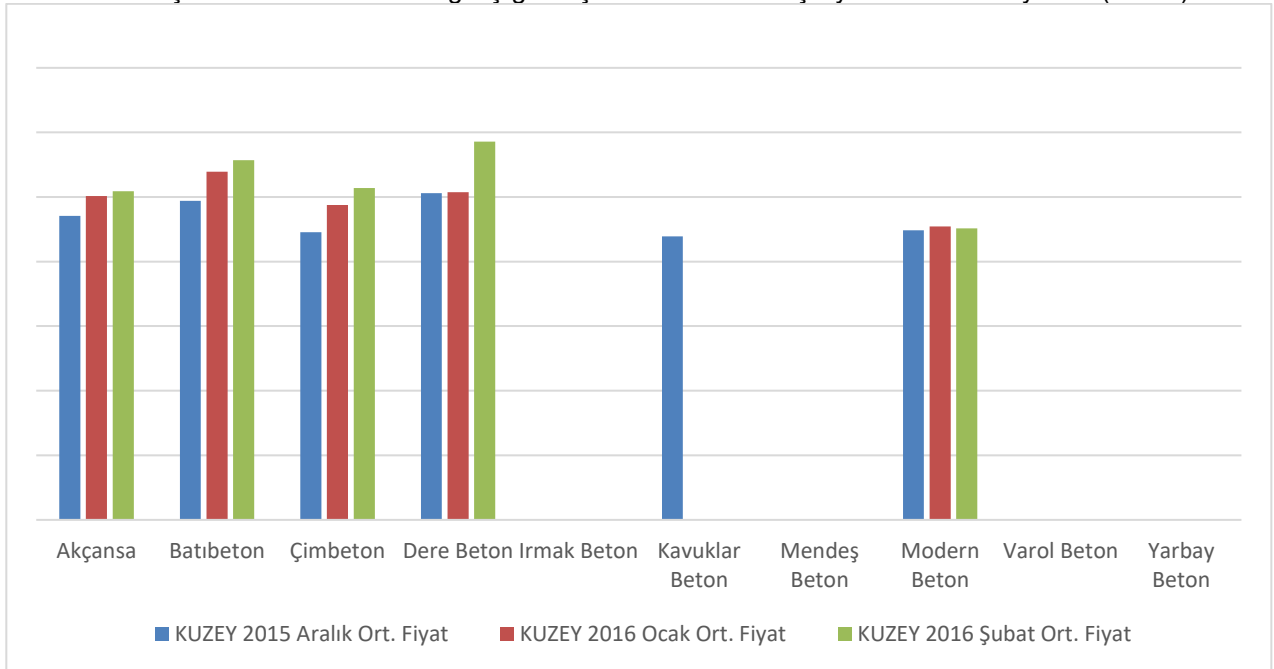
Grafik 6: Soruşturma Taraflarının İzmir Merkezde Üç Aylık Ortalama Fiyatları (TL/m³)Grafik 7: Soruşturma Taraflarının Ödemiş-Tire-Bayındır Bölgesinde Üç Aylık Ortalama Fiyatları (TL/m³)

17-27/452-194

Grafik 8: Soruşturma Taraflarının eřme-Alaçatı'da Üç Aylık Ortalama Fiyatları (TL/m³)

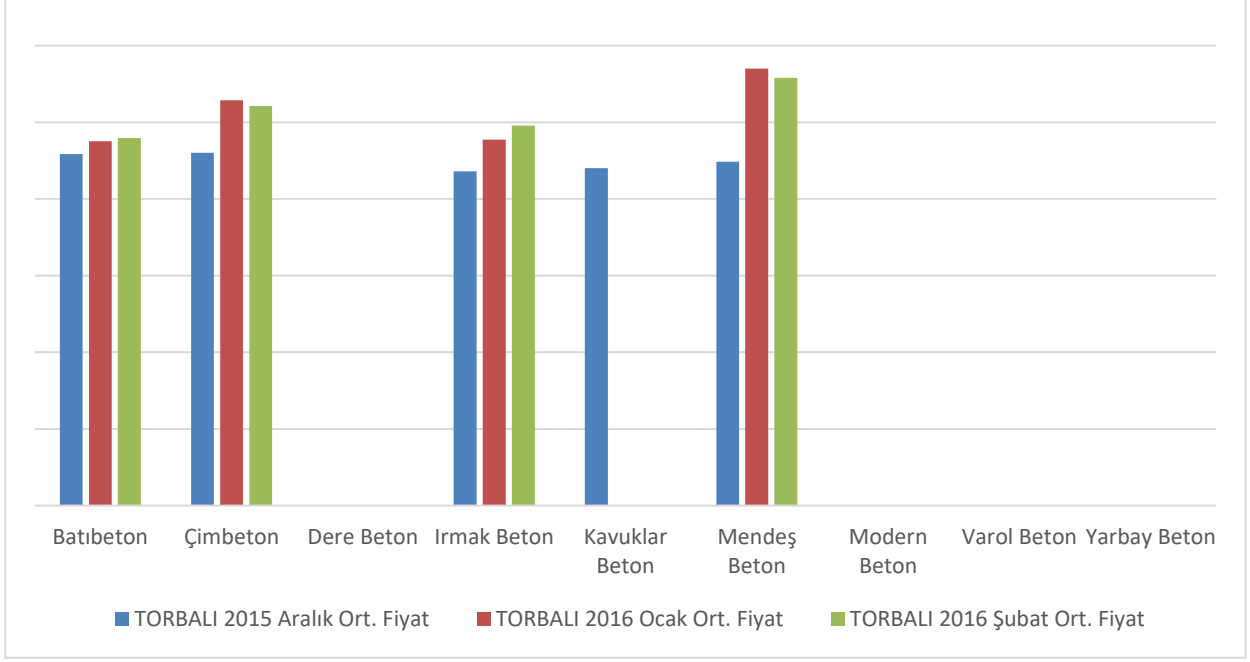

Grafik 9: Soruşturma Taraflarının Alia-Çiğli-Foça-Menemen'de Üç Aylık Ortalama Fiyatları (TL/m³)

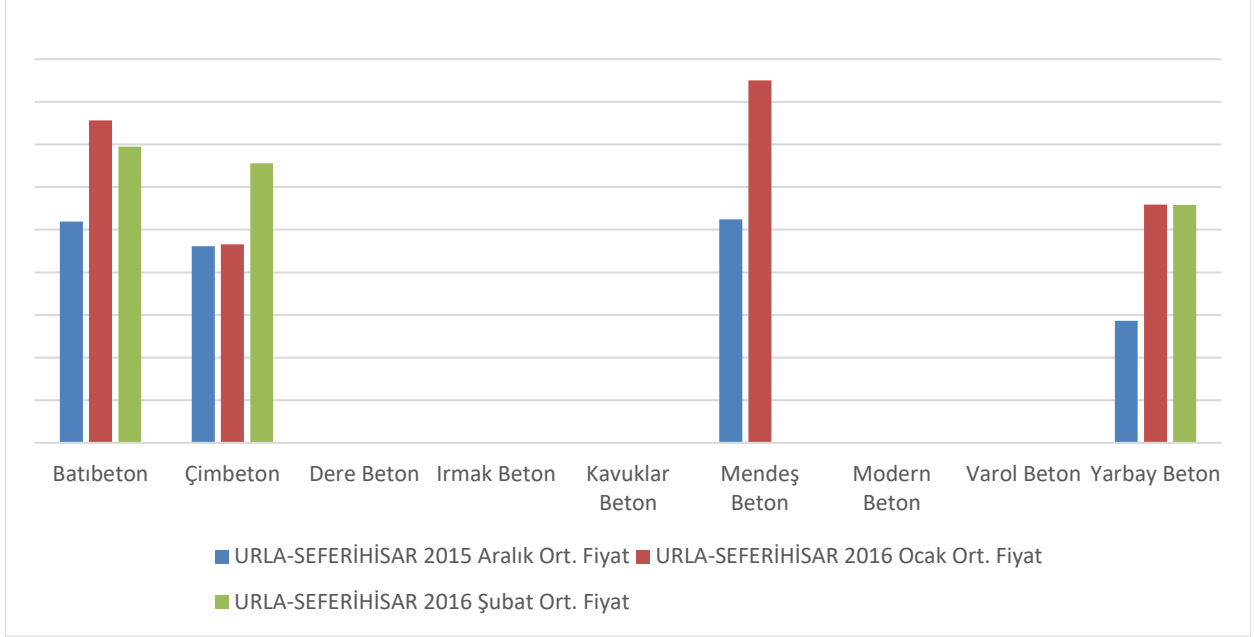

17-27/452-194

Grafik 10: Soruşturma Taraflarının Torbalı'da Üç Aylık Ortalama Fiyatları (TL/m³)

Grafik 11: Soruşturma Taraflarının Urla-Seferihisar'da Üç Aylık Ortalama Fiyatları (TL/m³)

I.3.4. Soruşturma Taraflarının Hazır Beton Maliyetlerine İlişkin Tespitler

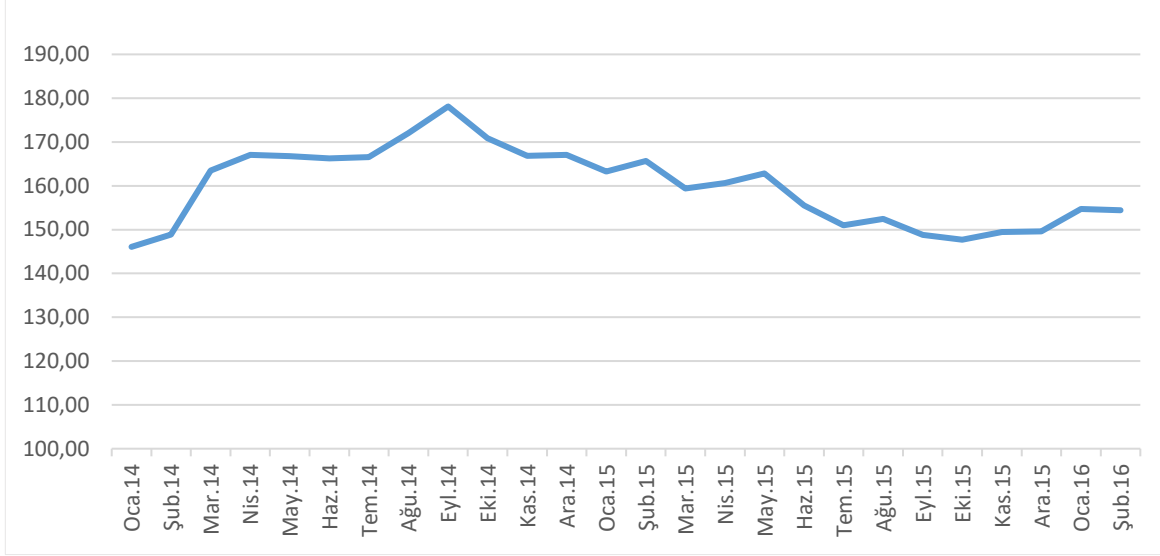
- (53) İzmir pazarındaki fiyat hareketlerinin maliyet ile ilişkisini ortaya koyabilmek için teşebbüslerce hazır beton imalatında kullanılan/karşılaşılan maliyet unsurları üzerinde inceleme yapılmıştır. Hazır betonun maliyetlerinin yaklaşık %65'ini çimento ve agrega, %20'sini motorin, taşıma ve pompalama maliyetleri oluşturmaktadır⁷.

⁷ 13.08.2014 tarih 14-28/562-243 ve sayılı karar.

17-27/452-194

(54) Üreticilerin karşılaştıkları çimento maliyeti aşağıdaki grafikte gösterilmektedir:

Grafik 12: Soruşturma Taraflarının Çimento Tedarik Maliyetleri (ağırlıklı ortalama, TL/ton)

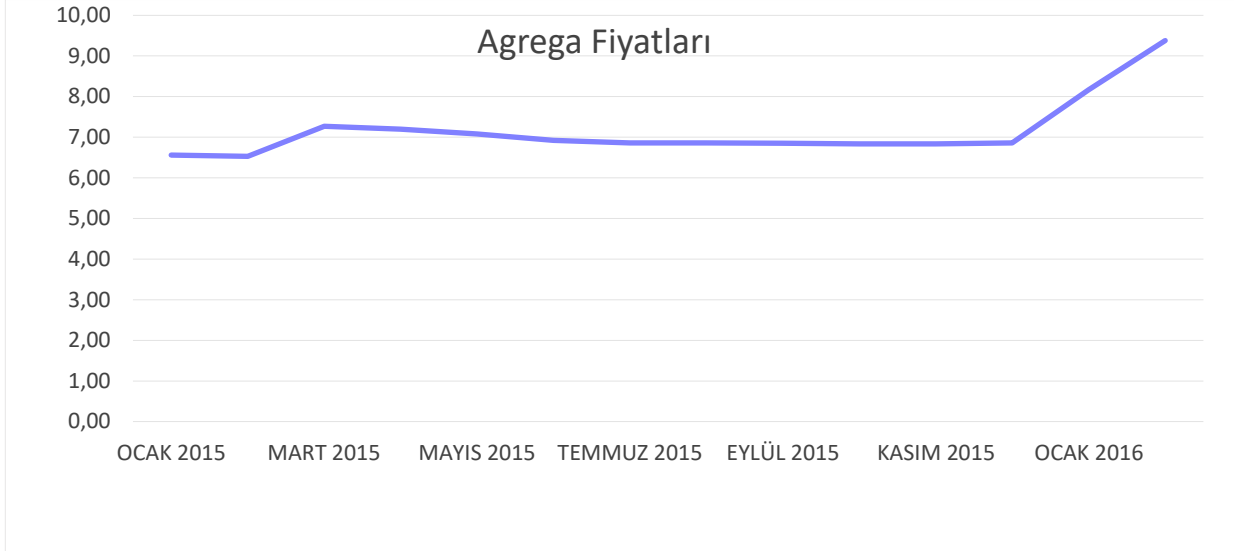
(55) Grafik 12 incelendiğinde hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin çimento özelinde karşılaştıkları toplulaştırılmış maliyetlerin Eylül 2014 itibarıyla önemli bir azalış eğilimine girdiği gözlemlenmektedir. Eylül 2014 tarihinde yaklaşık 178 TL olan çimento alım maliyetleri, Aralık 2015 tarihi itibarıyla yaklaşık %16'lık fiyat azalışı ile 149 TL düzeylerine düşmüştür. Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında ise çimento fiyatlarında yaklaşık 5 TL'lik bir artış gerçekleştiği görülmektedir.

(56) Hazır beton maliyetinin önemli bir diğer kalemi de agrega kaynaklıdır. Bu noktada devlet hakkının tahsil edileceği agrega fiyatlarının, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından madenlerde devlet hakkı kayıplarının önlenmesi amacıyla belirlendiği (Ocak 2015 için 9 TL) tespit edilmiştir⁸. Hâlihazırda agrega fiyatlarının ilgili Bakanlıkça belirlenen fiyatlar çerçevesinde şekillendiği görülmektedir. Bu nedenle İzmir ilindeki bir agrega üreticisinin hazır beton üreticilerine gerçekleştirdiği ortalama agrega satış fiyatları dikkate alınarak hazırlanan Grafik 13 pazardaki genel durumu yansıtır durumdadır.

⁸ Teşebbüs yetkilisi tarafından devlet hakkı ve ruhsat bedellerinin de 2015 yılı içinde sırasıyla %12,5 ve %300 oranında arttığı belirtilmiştir.

17-27/452-194

Grafik 13: Agrega Fiyatları (TL/ton)⁹

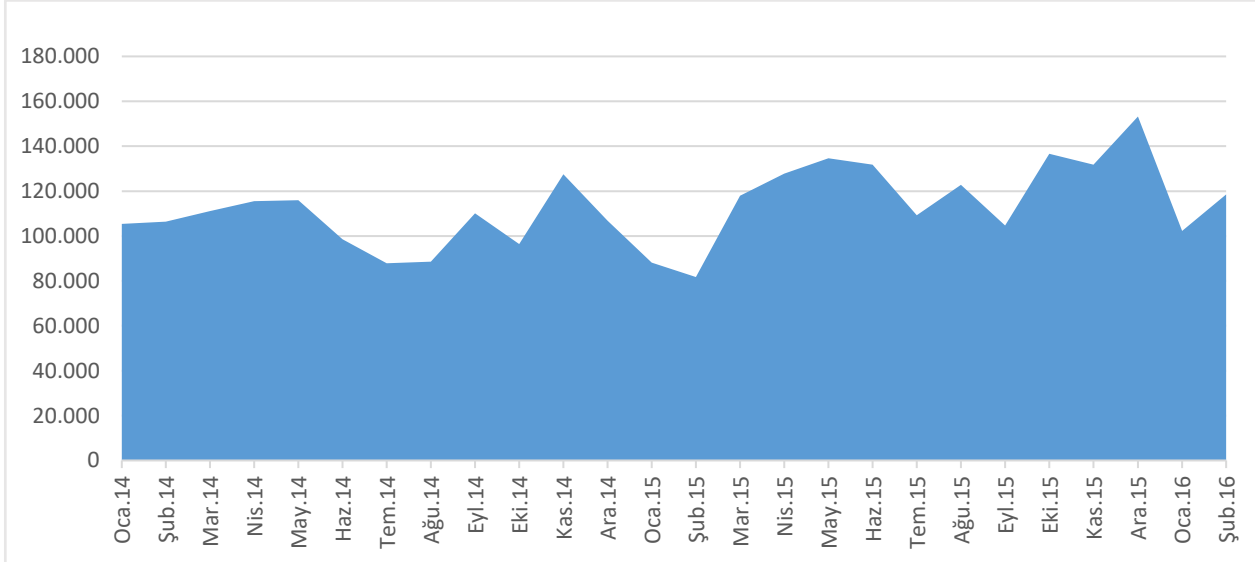

- (57) Grafik 13'den görüleceği üzere agrega fiyatları Aralık 2015 tarihi sonrası artış trendine girmiş ve Şubat 2016 itibariyle yaklaşık %36 oranında artarak 9,3 TL seviyelerine yükselmiştir. Söz konusu artışın hazır betonun 1 m³ maliyetine etkisi ise yaklaşık 5 TL civarında olmaktadır¹⁰.
- (58) Hazır betonun önemli maliyet kalemleri arasında yer alan yakıt maliyetlerinin ise Ocak 2014-Şubat 2016 döneminde 4,62 TL seviyesinden 3,43 TL seviyelerine gerilediği görülmektedir¹¹.

I.3.5. Hazır Beton Talebindeki Değişikliklere İlişkin Tespitler

- (59) Hazır beton fiyatına etki eden bir diğer önemli parametre, ürüne olan talep olup soruşturma tarafı teşebbüslerin İzmir ilindeki toplam satışları talebin göstergesi olarak kabul edilerek Grafik 14 hazırlanmıştır.

Grafik 14: Soruşturma Tarafı Teşebbüslerin İzmir İlindeki C25 Türü Hazır Beton Satış Miktarları (m³)

⁹ Agrega maliyetleri (.....)'dan tedarik edilmiştir.

¹⁰ 1 m³ hazır beton içerisinde yaklaşık 2 ton agrega kullanılmaktadır.

¹¹ OPET web sitesi arşivinden alınan, 01.01.2014-27.02.2016 tarihlerinde İzmir'de gerçekleşen motorin fiyatları esas alınmıştır.

- (60) Grafik 14'te hazır beton üreticileri tarafından gerçekleştirilen toplam satış miktarlarına bakıldığında, İzmir pazarında Aralık 2015 döneminde hazır betona olan talebin arttığı, devam eden aylarda ise düşüş gerçekleştiği görülmektedir. Dolayısıyla, Aralık 2015 sonrası dönemde İzmir pazarında yaşanan hazır beton fiyat artışının nedeninin talep kaynaklı olamayacağı değerlendirilmektedir.

I.4. Soruşturma Tarafı Teşebbüslerce Yapılan Savunmalar

- (61) Soruşturma tarafları açısından bir ihlal tespiti yapılmadığından ilgili teşebbüslerin savunmaları için teker teker değerlendirme yapılmayacaktır. Bununla birlikte "Hukuki Değerlendirme" bölümünde yer verilen değerlendirmeler tarafların savunmalarına genel olarak cevap niteliğindedir.

I.4.1. BATİBETON Tarafından Yapılan Savunmalar

- (62) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Yerinde inceleme yetkisi kapsamında hazırlanan yetki belgesinde 4054 sayılı Kanun'a aykırı olarak inceleme konusunun yeterince açık yazılmadığı,
- Soruşturma bildiriminde soruşturma kapsamında kendilerine isnat edilen eylemin anlaşma mı yoksa uyumlu eylem mi olduğunun anlaşılmadığı, varsa muhalif üye görüş/görüşlerinin yer almadığı, yoksa da bu yönde kendilerine bildirimde bulunulmadığı,
- 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesi gereğince yerinde inceleme yetkisinin münhasıran Kurum uzmanlarına ait olmasına rağmen uzman yardımcısının yerinde incelemeye katılmış olmasının soruşturma sürecini baştan sakatlayacağı, hukuka aykırı delillerin suç isnadında kullanılmayacağı, yerinde inceleme sırasında elde edilmiş bu delillerin soruşturma kapsamında değerlendirilemeyeceği,
- Dosya kapsamındaki grafiklerin hazırlanmasında kullanılan verilere erişim taleplerinin reddedilmiş olmasının savunma haklarını kısıtladığı,
- Yerinde inceleme esnasında ibraz edilen yetki belgesinde 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesine aykırı olarak incelemenin konusunun yeterince açık yazılmadığı, elde edilen delillerin de hangi bağlamda, nasıl ve kimde veya hangi şirkette elde edildiğine ilişkin herhangi bir bilgi verilmemesinin -kabul anlamına gelmemekle birlikte- savunma hakkını kısıtladığı
- Herhangi bir anlaşmaya taraf olmadıkları ve isnat edilen fiil uyumlu eylem ise de bu hususun dahi kesinlikle oluşmadığına yönelik ekonomik ve rasyonel gerçeklerin bulunduğu,
- Tespit edilen fiyat artışları incelendiğinde iddia edildiği üzere diğer teşebbüslerle bir irade uyuşması içinde olmadıkları, hatta fiyatlarında indirim olduğunun sabit olduğu,
- Rakip teşebbüslerin piyasada fiyatların yükselmesi yönündeki arzularını kendi adlarını kullanarak yapma ihtimalinin ciddi olarak göz önünde bulundurulması gerektiği, kaldı ki isnat edilen anlaşma ise hiçbir şekilde bir anlaşmaya taraf olmadıkları,
- Soruşturma bildiriminde şirket yetkililerinin ne rakibi olan şirketlerle bir görüşmesine ne de aralarında geçen bir iletişime yer verilmediği,

- Delil 1'in nasıl ve kimden elde edildiğine dair bilgilerinin olmadığı, bu e-postanın muhatabı olmadıkları gibi kendileri tarafından üçüncü şahsa gönderilmiş bir e-posta olmadığı, e-postada adlarının hiçbir şekilde geçmediği gibi iddia edildiği üzere gerek ÇİMENTAŞ ile gerekse de bir başka şirket ile bu bağlamda bir görüşmelerinin olmadığı, böyle bir isnatla karşılaşmalarının hukuken mümkün olmadığı,
- Delil 2'de yer aldığı iddia edilen görüşmeler ve beyanlar hakkında bir bilgilerinin olmadığı, bu hususlarla ilgili olarak herhangi bir şirket veya yetkilisi ile görüşülmediği,
- Delil 3'te hiçbir şekilde adlarının geçmediği, fiyat değişikliği olacağından bilgilerinin olmadığı,
- Delil 4 ile ilgili olarak Tablo 1 incelendiğinde fiyatlarının artış oranının beton santralleri içerisinde sadece Çiğli santralinde Kasım 2015-Ocak 2016 arasında %17 mertebesinde olduğunun görüleceği, tüm ürünler bazında ortalama satış fiyatları değerlendirildiğinde fiyatın %3,3 artışla (.....) TL'den (.....) TL'ye gelmesinin de aslında yüksek oranda bir fiyat artışının yapılmadığının göstergesi olduğu, ayrıca C 25 ürünüde iki ayrı ana kalem olduğunun göz ardı edildiği, faturalarda yazan normal ve katkısız ürün bazında bir ayrıma göre C 25 ürünü çalışılsaydı C 25-Normal de fiyat artışının Aralık 2015-Ocak 2016 tarihleri arasında % 7 olacağı,
- Delil 5'de yer alan e-postanın c başlıklı bölümünde kendileri dışında başkaca şirketlerin isimlerinin geçtiğinden kendilerini bağlayıcı herhangi bir ibarenin yer almadığı,
- Delil 6'da geçen ibarelerden de anlaşılacağı üzere, müvekkil şirketin hiçbir hal ve şartla herhangi bir anlaşma içerisinde olmadığı gibi uyumlu eylem birlikteliği içinde de hareket etmediği,
- Delil 1-6'nın ÇİMBETON ile ilgili olduğu ifade ediliyor iken, söz konusu delillerin kendilerine gönderilme sebebinin ve söz konusu deliller ile BATİBETON arasındaki ilişkinin anlaşılamadığı,
- Taraflarının rekabeti engellemek üzere değil ekonomik nedenlerden ötürü ve bazı beton santrallerinde fiyat artışına gittiği, Tablo 1 incelendiğinde fiyat artışlarının diğer şirketlerinki düzeyinde olmadığı hatta bazı santrallerindeki (Bornova'da C 25 betonu) satış fiyatlarının düştüğü, hiçbir santrallerinde satış fiyatı artış oranının ortalamasının %5 seviyesini geçmediği,
- Maliyet girdileri arasında yer alan işçilik ile ilgili olarak herhangi bir değerlendirme yapılmadığı, hâlbuki Ocak 2016 dönemi asgari ücretin %30'a yakın arttığı ve uygulanmaya başladığı, bunun sonucunda da işveren tarafından ödenen SGK primlerinin arttığı ve bunun maliyete yansdığı,
- 2015 enflasyon oranının %7 olarak gerçekleşmiş olmasının kaçınılmaz olarak tüm maliyet girdilerine yansdığı ve bu nedenden ötürü hazır beton maliyetlerinin arttığı,
- İhlal iddialarının üç aylık bir dönemi ifade ettiği, dikkate alınan zaman diliminin (Aralık 2015-Şubat 2016) her teşebbüsün yeni yıl için geçiş sürecini ifade eden bir dönem olduğu ve bu dönemde enflasyon, maliyet bileşenlerine ilişkin veriler ve teşebbüslerin planlarının belirlenmesine etki eden unsurların değişime uğradığı ve ülkemizde asgari ücrete zam yapıldığı ve agregata fiyatlarında ciddi artış yaşandığı,

- Dosya kapsamında nominal fiyatlar üzerinden bir değerlendirme yapıldığı, oysaki aynı dönemdeki enflasyon etkisinden arındırılmış fiyatlar ile artışın reel anlamda ne olduğuna bakılması gerektiği; fiyatın, hem TÜFE hem de ÜFE'ye göre iki yılda gerçekleşen kümülatif enflasyon etkisinin altında kaldığı;
- İzmir ilinde Aralık 2015-Ocak 2016 arasında agrega üreticileri tarafından fiyatlarda % 62'lere varan bir artış yapıldığı, bunun maliyete %9-10 artış olarak yansdığı, İzmir merkezdeki tüm beton santrallerinin ağırlıklı fiyat ortalaması incelendiğinde fiyat artışının agregadaki artışı dahi karşılamadığı,
- 2015 yılı geneli incelendiğinde Haziran 2015-Kasım 2015 arasında hazır beton fiyatlarında %4 oranında artış olduğunun açıkça görüldüğü, dolayısıyla kendilerinin sanki sadece soruşturma döneminde ve de rekabeti engellemek amacıyla fiyat artışında bulunduğu bahsedilmesinin haksız olduğu,
- Ekonomik ve rasyonel birçok nedenden dolayı hazır beton maliyetinin soruşturma dönemi olan Aralık 2015-Şubat 2016 aralığında arttığından satış fiyatlarında artışa gitmelerinin kaçınılmaz bir durum olduğu,
- (.....)
- BATIÇİM'in rakiplerin maliyetleri yükseltmesinin, ancak "kötüye kullanma" veya "sömürücü davranış" kapsamında ele alınabileceği,
- BATIÇİM'in, rakiplerin maliyetlerini yükseltecek şekilde çimento fiyatlarını artırması durumunda BATİBETON'un fiyatlarını düşük tutarak, pazarda avantajlı konuma gelmesinin gerekeceği, bunun dışında BATIÇİM'in, BATİBETON'un rakiplerinin fiyatlarını artırmasının iktisadi bir gerekçesi bulunmayacağı, bu durumda ise, BATİBETON hakkında uyumlu eylem iddiasının gerçekliğini kaybedeceği, tüm rakipleri % 20 ve üzerinde oranda zam yaparken, kendilerinin % 1 oranında zam yapmış olduğunun dosya kapsamında yer alan grafikte de açıkça görüldüğü,
- Talebin en önemli göstergesinin kapasite kullanım oranı olduğu BATİBETON açısından fiyat artışı ve kapasite kullanım oranının birbirini desteklediği, BATİBETON'un ciddi bir fiyat artışına gitmemesinin aynı zamanda yeterli miktarda kapasitesinin bulunmasıyla da paralellik gösterdiği, enflasyon, talepteki değişim ve maliyetlerin artmasının zaten yaşanan sınırlı fiyat artışlarını açıkladığı,
- YARBAY BETON ve MENDEŞ BETON dışında soruşturmaya konu hiçbir beton şirketi ile ticari alışverişin olmadığı, DERE BETON ile BATIÇİM arasında da ihlal dönemi hiçbir ticari alışveriş bulunmadığı,
- BATIÇİM'in müşterisi olan İzmir'deki hazır beton üreticilerinin çimento fiyatlarında yüksek oranda artış yapılmadığı,
- 07.01.2016 tarihinden 28.01.2016 tarihine kadar YARBAY BETON'a yapılan çimento satış fiyatında herhangi bir artış yapılmamış olduğu, Şubat 2016'da da aynı çimento fiyatı ile satış yapılmaya devam edildiği,

ifade edilmektedir.

I.4.2. IRMAK BETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(63) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Soruşturma bildiriminde yer alan belgelerin hangi teşebbüslerden elde edildiği ya da en azından kendilerinden, soruşturma kapsamına dâhil edilmelerini gerektirecek herhangi bir bilgi veya belge elde edilip edilmediği konusunda hiçbir açıklama olmadığı,
- Sadece Aralık 2015 tarihinden sonraki fiyat artışları esas alınarak, kendilerinin dâhil olduğu hiçbir toplantı, karar ortaya konulmaksızın, nereden elde edildiği belirsiz iç yazışmalar dayanak gösterilerek, varsayımsal olarak soruşturma konusu teşebbüsler arasında anlaşma ve/veya uyumlu eylem şüphesinde bulunduğu iddia edildiği,
- Soruşturma bildiriminde yer alan belgelerden yapılan alıntılarının içeriğinde unvanlarının yer almadığı, kaynağı belirsiz ve kendilerine tebliğ edilmeyen belgeye dayanarak savunma istenmesinin hukuka aykırı olduğu,
- Haklarında herhangi bir somut delil elde edilmemişken, bir şirketin savunma yapmasının beklenmesinin Anayasa'nın 36. maddesi ve İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi kapsamında kabul edilen savunma hakkının ve bu kapsamda isnadı öğrenme hakkını ihlal ettiği,
- Kendilerinin soruşturmaya dâhil edilmesini gerektirecek hiçbir belgenin tespit edilmemesine ve söz konusu piyasadaki eylemlerin ekonomik ve rasyonel gerçekler ile açıklanabilmesine karşın, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğinin iddia edilmesi ve hakkında verilen soruşturma kararının hukuka aykırı olduğu
- Grafik 2 incelendiğinde fiyatlarının soruşturma konusu dönem boyunca, rekabetin kıyasıya sürdüğü pazara yeni girmiş bir teşebbüs olarak yer edinebilmek için, pazarda faaliyet gösteren diğer teşebbüslerden tamamen farklı ve hepsinden düşük seyrettiğinin görüleceği,
- "Delil" başlığı altında yapılan alıntılar incelendiğinde bunların hiçbirinde, anlaşma yapıldığı iddia edilen teşebbüsler arasında kendilerinin adının geçmediği, hatta Delil 2, 5 ve 6'daki ifadelerden kendilerinin soruşturma konusu piyasada rakipleri ile rekabet halinde olduğunun anlaşılacağı,
- Sırf Soruşturma konusu piyasada faaliyet gösterdiği için bu soruşturma kapsamına dâhil edilmiş olmalarının hukuka ve hakkaniyete açıkça aykırı olduğu, soruşturma kapsamı dışında tutulmaları gerektiği,
- Ekonomik ve rasyonel gerekçelerle açıklanabilen ve tamamen bağımsız olarak belirlenen şirket politikalarına uygun kararlar aldıkları,
- Hazır beton için gerekli hammadde kalemlerinden en büyük bölümü oluşturan agreganın maliyetinin 01.01.2016 tarihi itibarıyla %60 oranında arttığı, bunun hazır beton maliyetlerine yansımalarının 7- 7,5 TL civarında olduğu,
- Diğer hammadde olan çimentonun fiyatının da yine aynı dönem itibarıyla değişim gösterdiği ve bunun da doğal olarak maliyetlere yansıdığı,

- Soruşturma bildiriminde ihlallere gerekçe olarak gösterilen, “teşebbüslerin Ocak başı itibariyle satış fiyatlarını birlikte artırdıkları” iddiasının kendileri açısından geçerlilik taşımadığı zira hammadde ve üretim maliyetlerinin 1 Ocak itibari ile artmasına karşın, bu artışları pazara yeni giriş yaparak pazardaki payı en küçük teşebbüs olmaları sonucu pazardaki rekabet gücünü koruyabilmek için, ancak Ocak sonuna doğru fiyatlara yansıtıktıkları, müşteri kaybetmemek adına fiyat artışından ayrı kaldıkları,
- 01.01.2016 tarihinde asgari ücretin devlet tarafından %30 oranında artırılmasının hiç dikkate alınmamış olduğu,
- Müvekkil büyük bir teşebbüs olmadığından, mikser ve pompa alımlarını kredi kullanarak yaptıkları, kredi faizlerinin de 2015 yılının Eylül ayından itibaren çok yükseldiği, ciddi miktarda artış gösteren faiz oranları dışında hazır beton satışları açısından önemli bir unsur olan, taşıt araçlarının trafik sigortaları ve vergilerinin de 2016 yılı itibariyle geçen yıllara oranla ciddi miktarda artış gösterdiği, bunların maliyetlerde önemli bir artışa sebebiyet verdiği,
- Sadece agrega hammaddesi, asgari ücret, kredi faizleri, trafik sigortası ve vergilerinde önceki yıllardan çok daha ciddi miktarda gerçekleşen zamların bile maliyetlerinde 12-13 TL civarında bir artışa sebep olduğu
- IRMAK BETON’un soruşturma konusu coğrafi bölgelerden sadece İzmir merkez pazarında Gaziemir’deki tek tesisi ile faaliyette bulunduğu, Gaziemir’deki tesisinin son derece küçük bir kapasiteye sahip olması nedeniyle pazarın en küçük aktörü olduğu dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerektiği,
- Soruşturma konusu dönemde hazır beton fiyatlarındaki artışın ilk ve en önemli nedeninin kendileri dışında gelişen çimento fiyatlarındaki artıştan kaynaklandığı, agrega fiyatlarındaki artışla asgari ücrette yaşanan artışın maliyetleri artırdığı,
- Zorunlu olarak yapılan fiyat artışlarına karşın, fiyatlarının, soruşturma konusu dönemde dahi rakipleri arasında en düşük seviyelerde kaldığı,

ifade edilmektedir.

I.4.3. YARBAY BETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(64) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Yerine inceleme sırasında, kendilerinin 4054 sayılı Kanun’u ihlal ettiğine dair bir bulgu bulunmadığı, diğer firmalardan tespit edilen delillerde kendilerinin son derece rekabetçi bir firma olduğunun ve bundan firmaların rahatsızlık duyduklarının hatta bu rekabetçi tutumlarını kırmak için çimento fiyatlarını artırmak ya da alımlarını durdurmak gibi yaptırımların uygulanması düşünüldüğünün ifade edildiği,
- Delil 1’deki yazışmadan rekabete dayalı bir satış politikası izlediklerinin anlaşıldığı hatta bundan dolayı çimento üreticileri tarafından açık bir tehdit altında buldukları,
- Delil 2’de yer alan e-postada beton fiyatı hususunda kendileri de dâhil olmak üzere “antak” kalındığı ifade edilmiş ise de bu hususta bir anlaşmanın bulunmadığı, bu delilin tamamen üçüncü bir kişinin soyut beyanından ibaret olduğu, somut bir delil şeklinde aleyhlerine değerlendirilemeyeceği, 4054 sayılı Kanun’un ihlal edildiğinin ileri sürülebilmesi için tarafların birlikte hareket ettiklerini gösteren yeterli delilin bulunması gerektiği,

- Delil 2'de yer alan e-postada bahsi geçen TÜRKERLER ve RÖNESANS HOLDİNG gibi büyük firmalara güçleri nispetinde teklif verildiği, fakat kendilerinin çimento ve agrega konusunda bağımlılık durumu bulunduğu ve büyük projelerde alıcılarının pazarlık gücünün daha yüksek olduğu da göz önüne alındığında, söz konusu projelere çimento ve/veya agrega üreticisi konumundaki firmaların hazır beton tedarik etmelerinin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma yapıldığını göstermeyeceği,
- Delil 3 ve Delil 4'te yer alan e-postalarda belirtilen tarihlerdeki beton fiyat artışının, faturalarında mevcut fiyatlara bakıldığında gerçek dışı olduğunun görüleceği, bahsedilen e-postalarda zikredilen fiyat artış görüşmelerinin hiçbir zaman kendileri ile yapılmadığı, Ocak ayının son günlerine kadar herhangi bir fiyat artışı yapmadıkları, hatta Şubat ve Mart aylarında dahi sunulan faturalarda da görüleceği üzere rekabetçi fiyatlarla beton satışı yapılmaya devam edildiği,
- Delil 5'te rekabetçi fiyatlarından bahsedildiği, hatta uyumlu hareket etmemelerinin çimento üreticilerini rahatsız ettiği, kaldı ki bu ifadelerin tamamen kendileri dışında beyan edilmiş olduğu için aleyhe delil olarak düşünülmemeyeceği,
- Delil 6'da kendileri dışında bir konu hakkında bilgi verildiği,
- Agrega ve çimento fiyatlarında artış olduğu, asgari ücrette yapılan artışın sabit maliyetlere yansıdığı, şirket borçları, yedek parça ve araç alımının döviz ile yapıldığı ve aynı dönemdeki döviz kurlarında artış yaşandığı, tüm bunların maliyetlere ciddi etkileri olduğu, ham maddeye bağımlı pozisyonda olduklarından eski fiyatlarla satış yapmanın imkânsız olduğu, beton fiyatlarının benzer olmasının tek başına rekabetin kısıtlandığı anlamına gelemeyeceği, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ihlali için fiyatlarda paralelliğin tek başına yeterli olmadığı,
- 05.01.2016 ve 11.01.2016 arasında meydana gelen beton fiyatlarındaki artışların, aynı dönemde agrega ve çimento fiyatları ile asgari ücret artışından kaynaklı olduğu,
- Fiyat artışına bakıldığında aynı dönemdeki fiyat artış miktarının rakipler arasında en düşük oranı içerdiği, sadece maliyetlerdeki artışın fiyatlara yansıdığı,
- Soruşturmaya dayanak yapılan hiçbir evraktan direkt veya dolaylı olarak sorumluluklarının bulunmadığı gibi bilgi ve ilgilerinin de olmadığı
- Dosya kapsamında yer alan delillerden üç çimento üreticisi beton firmasının anlaşığı, fiyat politikasına uymayan firmaların çimento fiyatlarının yükseltecekleri, yine de anlaşmaya uyulmazsa çimento satışının kesileceğinin belirtildiği, anlaşmaya uymayan firmalar arasında müvekkil firmanın da sayıldığı, buradan kendilerinin son derece "rekabetçi" bir şirket olduğunun ortada olduğu,
- İncelenen tüm delillerden uyumlu eylem içerisinde olmadıkları, diğer firmalarda rekabet halinde olduklarının anlaşıldığı

ifade edilmektedir.

I.4.4. AKÇANSA Tarafından Yapılan Savunmalar

(65) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Adlarının, iddialara esas teşkil eden hiçbir belgede yer almadığı ve ilgili belgelerin hiçbirinin kendilerinden elde edilmediği, diğer teşebbüslerle herhangi bir temaslarının olmadığı ve bu kapsamda ihlal iddialarıyla bağlantılarını ortaya koyan hiçbir belge bulunmadığı,
- Soruşturma bildiriminde isnat edilen eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen eylemlerden hangisi kapsamında ihlal teşkil ettiğinin açık bir şekilde belirtilmediği, anlaşma ve uyumlu eylemin, aradaki sınırlar belirlenmeksizin ve muğlak bir şekilde bir arada iddiaya konu edilmesinin hukuki güvenlik ilkesini zedelediği,
- Kurul'un 14.01.2016 tarihinde bir önaraştırma yapılmasına karar verdiği, en geç 2016 yılının Şubat ayının dördüncü haftasında soruşturma açmış olması gerekmekte olduğu, ancak Kurul'un sürelere riayet etmeyerek soruşturmasını 20.02.2016 tarihinde açmış olduğu, emredici olarak belirlenen sürelere riayet edilmediği ve bu sürelerin alenen ihlal edildiği,
- Soruşturmaya neden dâhil edildiklerine dair gerekçenin soruşturma bildiriminde yer almadığı, kendilerinin ve diğer bazı teşebbüslerin hangi nedenlerden dolayı soruşturmaya dâhil edildiğinin en azından genel hatlarıyla açıklanmasının beklenildiği, bunun yapılmayarak soruşturma bildiriminin usulen sakatlandığı
- Soruşturma bildiriminde ihlal şüphesi duyulduğu belirtilen eylemlere herhangi bir surette katılımlarının olmadığı,
- Tamamen ticari gerekçelere dayanan fiyat hareketlerinden, teşebbüsler arasında soruşturma konusu iddialara yönelik hiçbir koordinasyonun varlığı gösterilmeden ihlale dâhil olduğu şüphesiyle soruşturmaya dâhil edilmelerinin somut olayın adaletine ters düştüğü,
- İddia konusu dönemdeki fiyatları incelendiğinde, iddiaların desteklenmediğinin açık olduğu,
- Hiçbir çimento ve/veya hazır beton üreticisiyle fiyat belirlemek ve/veya piyasayı yönlendirmek amacıyla bir araya gelmedikleri, İzmir bölgesinde faaliyet gösteren hem çimento üreticisi hem hazır beton üreticisi konumunda olan kendileri dâhil toplam dört adet teşebbüs bulunduğu, ilgili belgede ise üç adet çimento üreticisinden bahsedilmekte olduğu, gerek Delil 1'de gerekse soruşturma bildiriminin tamamında adlarının dahi geçmemesinin kendilerinin bu üç teşebbüs arasında yer almadığı anlamına geldiği, kendilerinin bu teşebbüsler arasında pazar payı olarak dördüncü teşebbüs konumunda olduğu,
- 2015 yılının Ekim ayı ile 2016 yılının Şubat ayları arasında hazır beton üreticisi firmalara kendileri tarafından yapılan çimento satışlarına ilişkin miktar ve fiyat bilgisi içeren tablo incelendiğinde, Delil 2'de yer alan "*buna uymayan firmalara çimento fiyatlarının yükseltileceğini, yine de uymazlarsa çimento satışının kesileceğini anlattı*" ifadesinin kendileri için geçerli olmadığını görüleceği,
- Delil 1 kapsamında soruşturma taraflarından YARBAY BETON ve KAVNAK BETON'a satış gerçekleştirmediklerinin, bu teşebbüslerin hiçbirinin kendilerinin müşterisi olmadığı, DERE BETON'a Ocak-Kasım 2015 döneminde geçici olarak Alağa bölgesinde bir proje kapsamında çimento satışı gerçekleştirildiği,

- Ağırlıklı ortalama gri çimento fiyatları incelendiğinde fiyatların Aralık 2015, Ocak 2016 ve Şubat 2016 aylarının her birinde (.....) TL/ton olduğu, hatta ilgili dönemde hazır beton üreticilerine yapılan çimento satışlarında çimento fiyatlarının önceki aylara göre bir düşüş sergilediği,
- Delil 2'nin kendileri ile bir bağlantısı bulunmadığı, satış kotası koyulmasına ilişkin bir takım ifadelerle hiçbir ilişkilerinin bulunmadığını, soruşturma konusu bağımsız hazır betonculardan (DERE BETON, YARBAY BETON, VAROL BETON, MENDEŞ BETON, IRMAK BETON, KAVNAK BETON) hiçbirine ilgili dönemde satışlarının dahi bulunmadığı,
- Belgede yer alan İzmir'de yapılacak büyük projelere yapılan atfın, kendileri için gerçeği yansıtmadığı, zira soruşturma konusu dönem olan Aralık 2015-Ocak 2016 içerisinde başlamış herhangi bir büyük projeye hazır beton sağlamadıkları,
- Delil 2 doğrultusunda C 25 türü hazır beton fiyatlarının 120 TL/m³ olarak belirlenip belirlenmediğine bakıldığında, kendilerinin İzmir ilinde Aralık 2015 fiyatının (.....) TL/ m³, Ocak 2016 dönemi fiyatının (.....) TL/m³ ve Şubat 2016 dönemi fiyatının (.....) TL/m³ olduğunun görüleceği, bu rakamların Delil 2'de yer alan 120 TL/m³lük seviyenin oldukça altında olduğu, soruşturma bildiriminde ifade edilenin aksine fiyatların önemli ölçüde arttığından söz etmenin mümkün olmayacağı,
- Delil 3'te de adlarının dahi geçmediği, ilgili belgenin başka bir teşebbüsten elde edildiği, ilgili belgede bahsi geçen "*04.01.2016 tarihi itibarıyla fiyat artışı*"nın kendileri açısından gerek C 25 gerekse C 30 türü hazır beton için gerçekleşmediği,
- Delil 4'te adlarının dahi geçmediği ve belgede kendilerinin hiçbir surette yer almadığı, sayısal veriler değerlendirildiğinde fiyat verilerinin toplulaştırılmış teşebbüs verilerinden ayrı incelenirse, kendileri açısından belgeye ilişkin genel değerlendirmelerinin herhangi bir geçerliliği bulunmadığı, fiyatlarında genel değerlendirmede yer verilen 10 TL'lik ve yaklaşık % 20 oranında bir artışın değil, yaklaşık (.....) TL'lik ve %(.....) oranında bir artışın olduğu, kaldı ki yine aylık ortalama satış fiyatlarının hiçbir şekilde ilgili e-posta mesajında kaydedilen fiyat seviyelerine yaklaşmadığının görülebileceği, bu nedenle bu belgenin aleyhlerine bir delil oluşturmayacağı,
- Delil 5'te bahsi geçen toplantının katılımcıları arasında bulunmadıkları, hatta kendilerinin belgeyi hazırlayan hazır beton üreticisi teşebbüsün "*rakip firma*" olarak listelediği teşebbüsler arasında dahi sayılmadığı, zaten Delil 5'te anılan teşebbüslere ilgili dönemde çimento satışının bulunmadığı,
- Delil 6 ile de bir ilişkilerinin bulunmadığı, ilgili pazarda varlığı iddia edilen hiçbir birlikteliğe dâhil olmadıkları,
- İzmir dâhil, faaliyet gösterdiği bütün ürün pazarlarında ve coğrafi bölgelerinde her türlü fiyatlandırma kararını kendi bağımsız ticari stratejileri çerçevesinde alıp uyguladıkları,

- İddia konusu dönemde fiyatlarında görülen minimal artışın ağırlıklı olarak maliyetlerdeki artıştan kaynaklandığı, fiyatlandırma stratejisinde dikkate alınan en önemli parametrelerin hazır beton hammadde (özellikle agrega), üretim, dağıtım ve işçilik ile diğer operasyonel giderler olduğu, Kasım 2015-Şubat 2016 ayları arasında agrega maliyetlerinde ciddi artışların meydana geldiği, iddia konusu dönemde agrega maliyetlerindeki artışa ilişkin sundukları veriden açıkça görüldüğü üzere iddia konusu dönemde agrega maliyetlerinde Menemen tesisinde % (.....) Bornova tesisinde % (.....) ve Aliağa tesisinde % (.....) oranında olmak üzere artış yaşandığı, bu doğrultuda söz konusu artışların hazır beton maliyetine Menemen tesisinde (.....) TL, Bornova tesisinde (.....) TL ve Aliağa tesisinde (.....) TL olarak yansdığı,

ifade edilmektedir.

I.4.5. DERE BETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(66) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Kurum tarafından ne önaraştırma aşamasında ne de soruşturma bildiriminde 4054 sayılı Kanun'un ortaya koyduğu dört seçenekten (ihbar, şikâyet, Bakanlığın talebi üzerine veya re'sen) hangisine istinaden karar verilmiş olduğuna ilişkin olarak bilgi verilmediği,
- Önaraştırmanın fiilen hangi tarihte tamamlandığının bilinemediği, ancak önaraştırma kararı 14.01.2016 tarihinde alındığında göre önaraştırma süresinin bu tarihte başlaması ve 30 gün içerisinde tamamlanması gerekeceği, bu tarihin ise en geç 15.02.2016 tarihinde dolmuş kabul edileceği, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesine aykırılık söz konusu olduğu, öte yandan 40. maddeye aykırılık olmasaydı bile 41. maddeye aykırılığın ortada olduğu, zira önaraştırma raporunun 30 gün içerisinde tamamlanıp Kurul'a teslim edilmesi ve bunu takip eden 10 gün içerisinde Kurul'un soruşturma açılıp açılmamasına karar vermesi gerektiği, bu nedenle soruşturmaya derhal son verilmesi gerektiği,
- Önaraştırma sürecinde rekabet uzman yardımcılarının görev almış olmasının soruşturmayı usul açısından sakatladığı,
- Güncelliğini yitirmiş ve Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz kapsamında teşebbüsler arasında paylaşılmasında sakınca olmayan verilerin ticari sır olduğu gerekçesiyle taraflarla paylaşılmadığı, buna karşın uyumlu eylem karinesine karşı savunma yapmalarının beklendiği, ancak bu durumun savunma haklarını kısıtladığı,
- Ne soruşturmada incelenen dönemde ne de öncesinde 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir anlaşma, uyumlu eylem ya da teşebbüs birliği kararına taraf oldukları,
- İzmir ilinde faaliyet gösteren bazı hazır beton üreticilerinde inceleme yapıldığı, diğerlerine ilişkin olarak herhangi bir inceleme yapılmadığı, teşebbüslerin dikey bütünleşik yapılar içerisinde yapmış olduğu transferler (örneğin agrega - hazır beton, çimento - hazır beton) ayrıştırılmadan analiz yapıldığı,
- Soruşturma bildiriminde yer alan iletişim delillerine ilişkin olarak bu delillerin hangi teşebbüslerden ve hangi konumdaki kişilerden elde edilmiş olduğunun açıklanmamasının delillerin anlamlandırılması, yorumlanması ve nihayetinde delillere ilişkin olarak savunma yapılmasını zorlaştırdığı,
- İlgili coğrafi pazarların trafik koşulları da dikkate alınarak her bir hazır beton tesisi bazında tespit edilmesi ve kesişim alanlarının ortaya konulmasının gerektiği,

- Delil 1'den ancak hem çimento hem hazır beton üreticisi olan üç teşebbüsün kendi arasında bir anlaşma yaptığına ilişkin duyular olduğu, duyuma göre birlikte hâkim durumda olduğu değerlendirilen üç teşebbüsün çimento ve hazır beton fiyatlarını yükseltmeyi planladıkları, bu durumda diğer hazır beton üreticisi teşebbüslerin dikey bütünleşik teşebbüslerin anlaşmasına uyum göstermek için zorlanacağı anlamının çıkacağı ki çimento fiyatlarını yükseltmesi halinde hazır beton üreticilerinin zam yapmasının gerekeceğinin açık olduğu,
- Delil 1'deki ifadelerden kendilerinin rakip teşebbüsleri olan YARBAY BETON ve KAVNAK BETON ile rekabet içerisinde olduğunun görüleceği, YARBAY BETON ve KAVNAK BETON'un, kendileri ile Bornova merkezli hazır beton santralleri aracılığıyla İzmir merkez ilçelerinde rekabet halinde olduğu, öte yandan üç teşebbüsün rekabet içerisinde olduğunu gösteren bir iletişim delilinin aynı üç teşebbüs aleyhine soruşturma açmakta kullanılmasının tutarlı olmadığı,
- Delil 2'de duyuların söz konusu olduğu herhangi bir somut verinin yer almadığı, Delil 2'nin ikinci paragrafından dikey bütünleşik teşebbüsün çimentoya zam yapma çabasından bahsedildiği, dolayısıyla hazır beton pazarına ilişkin bir soruşturma açısından delil niteliği taşımadığı,
- İletişim delillerindeki bazı ifadeleri sektördeki bilgi kirliliğine bağladıkları,
- Kendilerinin Aralık 2015-Ocak 2016 döneminde çimento alım fiyatlarında zam ile karşılaştıkları, bu zamların devam edebileceğinin belirtildiği, bu doğrultuda ticari hayatın gerekleri doğrultusunda çimento zammının eşzamanlı olarak bire bir hazır betona yansıtılamayacağını ve kademeli olarak yapılmasını istedikleri,
- Delil 3'ün bir yandan hazır betonda fiyat artışlarının bir duyumdan ibaret olduğunu göstermekte olduğu, öte yandan ise dikey bütünleşik teşebbüsler tarafından yapılacak bir fiyat artışının diğer teşebbüsler tarafından yakından takip edileceğini ve oligopolistik bağımlılık çerçevesinde böyle bir fiyat artışına uyumu göstermekte olduğu,
- Delil 4'te ve diğer delillerde de belirtilen fiyat seviyelerinin soruşturma bildiriminde yer alan tablo ve grafiklere göre gerçekleşmiş olmadığı, bunların tamamen duyum ve söylemlerden ibaret olduğu, hazır beton ve çimentoda olan zamların, iletişim delillerinde geçen düzeylerde ve aynı seviyelerde olmadığı,
- Delil 5'te geçen tabloda kendi adlarına rastlanılmadığı, zaten kendi aleyhlerine delil teşkil eden bir iletişim delilinin soruşturma bildiriminde yer almadığı,
- Öneri ve soruşturma kapsamında incelenen dönem olan Aralık 2015-Şubat 2016 döneminde hazır beton fiyatlarına zam yapılmış olduğunun sabit olduğu, ancak bunun rakip teşebbüslerden bağımsız olarak ve ekonomik ve rasyonel gerekçeler ile yapıldığı, hazır beton üreticilerinin çimento zamları karşısında kısa vadede hareket kabiliyeti olmadığı, asgari ücrette 2016 itibarıyla ciddi bir artışa gidildiği, döviz kurunda gerçekleşen artışın etkilerinin olduğu,
- Öneri sürecinde açıkladıkları üzere agrega pazarında gerçekleşen zamlarda özellikle 3213 sayılı Maden Kanunu'na göre alınan Devlet Hakkı Payı bedelinde yaşanan artışın belirleyici rol oynadığı, devlet tarafından alınan bedellerdeki artışın, döviz kuru ve işçilikteki artışla birleşince agrega-hazır beton hattında dikey bütünleşik teşebbüslerin dahi fiyat/maliyet artışından korunamaz hale geldiği,
- (.....),

- VAROL BETON'da yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerin bir uyumlu eyleme işaret etmediği,
- İddia edilen rekabet ihlalinin "*hazır beton fiyatını artırmayan bağımsız hazır beton imalatçılarında çimento bedelinin yükseltilmesi*" şeklinde olduğu, iletişim delillerinin de bu yönde olduğu, ilgili ürün pazarının hazır beton yerine çimento olması gerektiği,
- Delil 7'nin 2014 tarihli olduğu, DERE BETON ile çimento tedarikçileri arasında fiyat pazarlıklarını gösteren bir belge olduğu,
- Maliyet kalemlerinin eksik incelendiği, ihlal olduğu iddia edilen dönem ile sonrasının karşılaştırılmadığı,
- Çimento üreticilerinin hazır beton pazarında birlikte hâkim durumda olup olmadıklarının incelenmediği,
- DERE BETON'un zam oranının dosya kapsamında yer aldığı gibi %26 ile en yüksek oranda olmadığı,
- Hazır beton pazarında yılbaşlarında zam yapılmasının olağan olduğu, maliyet artışları ve taleple orantılı zam yaptıkları,
- Hazır beton pazarının son derece rekabetçi olduğu, maliyet altı fiyatlandırma yapan şirketlerin etkin olmadığı ve pazardan çıktığı, İzmir ilinde incelenen dönemde hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerden EGE BETON ve NALBANTOĞLU'nun pazardan çıktığı, soruşturmaya taraf olan YARBAY BETON'un santrallerini devrettiği, VAROL BETON ve KAVNAK BETON'un iflas erteleme talebinde bulunduğu, hazır beton pazarında rekabet karşısında maliyetleriyle doğru orantılı şekilde zam yapmaktan kaçınan teşebbüslerin orta vadede pazardan çıkmak zorunda kaldıkları, dolayısıyla dosya kapsamındaki gibi kısa bir dönem üzerinden inceleme yapılmaması gerektiği,
- İletişim delillerinin bir anlaşma veya uyumlu eylemi kanıtlamak açısından şüpheleri bertaraf edecek nitelikte olmadığı,

ifade edilmiştir.

I.4.6. KAVNAK BETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(67) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Delil 1'in hazır beton firmalarının fiyat belirlemeye yönelik bir uygulama içinde buldukları iddiasını desteklemediği, yazışmada yer alan ifadelerin dikey bütünleşik firmaların tek taraflı bir uygulaması olarak değerlendirildiği,
- Delil 1 kapsamında yer alan "*buna uymayan firmalara çimento fiyatlarının yükseltileceğini, yine de uymazlarsa çimento satışının kesileceğini*" ifadelerinden görüldüğü üzere, çimento üreticisi konumundaki firmaların, çimento (ve agrega) fiyatlarındaki artışın kalıcı olabilmesini ve hazır beton fiyatlarında da artış meydana gelmesini sağlamak adına, gerekirse girdi sağlayıcı konumlarını da kullanabileceğini ima edildiği,
- (.....),
- Delil 1'den ayrıca kendilerinin hazır beton piyasasındaki rekabete örnek olarak gösterildiği, ancak ne kadar rekabetçi hareket etmek isterseler de girdi fiyatlarındaki artışları tamamen göz ardı etmelerinin ve alt pazardaki fiyat politikasının üst pazardaki gelişmelerden bağımsız olarak belirlenmesinin ihtimal dâhilinde olmadığı,

- Delil 2'nin yorumlanmasında fiyat artışında dikey bütünleşik firmalar ile kendileri gibi hazır beton üreticilerinin rolünün isabetli bir biçimde yapılamadığı, bunun sebebinin yazışmada geçen "*an tak kalma*" kavramının söz konusu e-postayı kaleme alan kişi tarafından yanlış biçimde kullanılması olduğunun düşünüldüğü,
- Delil 2'de yer alan ve beton üreticilerinin anlaşmış olabileceği şeklinde aktarılan açıklamaların, sağlayıcı-alıcı arası tek taraflı bir iletişimin bir parçası olduğunun düşünüldüğü,
- Delil 3'ü kaleme alan kişi tarafından hazır beton üreticilerinin 04.01.2016 günü fiyat geçişi yapmalarının beklendiği ifade edilse de agrega fiyatlarında Ocak ayında ciddi bir artış yaşandığı, hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyat artışına gitmesinin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmaya taraf olmasından değil, maliyetlerindeki artışın pazara yansıtmasından kaynaklı olduğu,
- Delil 4 ile kendilerinin bir ilişkisinin bulunmadığı, yazışmada geçen "*deklerasyon*" ifadesinden haberdar olmadıkları, fakat bu ifade ile çimento üreticilerinin zammı hazır beton üreticilerine bildirmesi ve hazır beton üreticilerinin de maliyet artışı dolayısıyla fiyat artışı olacağını müşterilerine bildirmesinin kastedildiği,
- Delil 5'in ikinci kısmında geçen YARBAY BETON'un hazır beton fiyatlarında gerekli uyumu sağlamadığı takdirde ÇİMENTAŞ'ın çimentoya zam yapılacağı ifadesinin, çimento üreticilerinin (ve dikey bütünleşik firmaların) piyasa fiyatı üzerinde ne denli etkili olduğu ve tek taraflı olarak bunları etkileyebileceğini gösterdiği,
- Delil 6'da yer alan hazır beton üreticisi firmaların fiyat birlikteliği içerisinde oldukları hususu ve bahsi geçen toplantı ile kastedilenin ne olduğunu bilmedikleri,
- Bazı hazır beton üreticilerinin, agrega bakımından dikey bütünleşik oldukları, kendilerinin ise agregayı da tamamen pazardan temin ettikleri, dolayısıyla agrega maliyetleri bakımından da teşebbüs özelinde bir değerlendirme yapmanın daha sağlıklı olacağı,
- Fiyatlardaki değişimin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmadan değil, maliyetlerdeki değişimden kaynaklı olduğu yönündeki savunmalarının, soruşturmaya taraf olmayıp dolayısıyla piyasa koşullarında faaliyet gösterdiği kabul edilen teşebbüslerin de fiyatlarının incelemesi ve 2016 Ocak ayında benzer bir fiyat geçişinin bu teşebbüsler açısından da incelendiğinde aynı fiyat geçişi görüldüğünde netleşeceği,
- Hazır beton fiyatlarına yönelik değerlendirmelerin hammadde tarafında yaşanan gelişmelerin de göz önünde tutulması halinde isabetli olacağı, hammadde fiyatlarında yaşanan gelişmeler dikkate alınmadan bu sektör özelinde yapılacak her bir analizin gerekçe bakımından eksiklik taşıyacağı
- Her ne kadar 2015 yılı Aralık ayı ile 2016 yılı Ocak ayı arasında ilgili pazardaki hazır beton fiyatlarında bir artış yaşandığı ve kendilerinin de bu dönemde hazır beton fiyatlarında artışa gittiği belirtilse de bu artışın sebebinin yatay bir uzlaşma değil, çimento sağlayıcılarının fiyatların arttırılması yönündeki dikey baskısı ve hazır beton girdi fiyatlarındaki önemli artış olduğu,

- Hazır beton pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin, hem rakip hem de sağlayıcı konumundaki dikey bütünleşik teşebbüsler ile iletişime geçmelerinin bir zorunluluk olduğu, bunun rekabet hukuku bakımından bir ihlal olarak nitelendirilemeyeceği,
- Kaynak teorisi gereği dikey bütünleşik sağlayıcı ile alıcı konumundaki teşebbüsler arasındaki bir anlaşma ile alt pazardaki fiyatların artırılmasının ancak bu anlaşmanın alıcıların inisiyatifiyle hayata geçirilmiş olması durumunda alıcıların sorumluluğuna sebebiyet vereceği, artışın, sağlayıcının kendi inisiyatifine dayalı kısıtlamalardan kaynaklandığı durumlarda ise, hukuken kınanabilir iradesi olmayan alıcıların, kısıtlama dolayısıyla fayda sağlasalar dahi ihlalden sorumlu tutulamayacakları, hazır beton üreticilerinin çimento üreticilerine üst düzeyde bir bağımlılığının bulunduğu ve çimento üreticilerinin, çimento fiyatına müdahale etmek suretiyle hazır beton üreticilerinin uygulayacağı fiyatları çok büyük ölçüde kontrol edebildiği, bu sebepten ötürü, iktisadi bir bakış açısıyla (özellikle de hazır beton üreticilerinin çimento üreticilerine olan ekonomik bağımlılığı dikkate alındığında) somut olaydaki ilişkinin bir sağlayıcı/yeniden satıcı ilişkisine büyük ölçüde benzerlik arz ettiği,
- (.....),
- MÜFED yetkilisinin, mevcut soruşturmada inceleme konusu yapılan hazır beton fiyat artışlarının tamamen dikey bütünleşik sağlayıcıların inisiyatifiyle hayata geçirildiğini ifade ettiği, Delil 1 ve 4'ten de hazır beton fiyatlarına yönelik artışın esasen dikey bütünleşik sağlayıcıların talebine dayandığının anlaşıldığı,
- Mevcut durumda dikey bütünleşik sağlayıcılardan kaynaklanan ve fakat tüm hazır beton üreticilerinin gönüllü olarak iştirak ettiği bir uygulamanın da söz konusu olmadığı,
- KAVNAK BETON'un esasen hazır beton fiyatlarının yükseltilmesi yönünde bir anlaşmaya taraf olma iradesinin bulunmadığının ve (girdi fiyatlarındaki ciddi artışın yanı sıra) çimento sağlayıcısından gelen baskılar dolayısıyla fiyat artışına gittiğinin en önemli göstergesinin müşterilere kesilen iade faturaları olduğu, soruşturmaya konu dönemde hazır beton fiyatlarını belli bir oranda arttırmış ise de (bu artışın önemli bir bölümünün maliyet artışından kaynaklandığı belirtilmekte), bu fiyat artışının önemli bir bölümü iade faturaları suretiyle müşterilerine geri verildiği,
- KAVNAK BETON'un kendi iradesi ile bir anlaşma içine girmiş olabileceğine işaret eden yegâne emarenin, Delil 2'de yer alan, ÇİMENTAŞ'ın beton fiyatının tespiti noktasında diğer bazı teşebbüslerin yanı sıra KAVNAK BETON ile de anlaşığına ilişkin ibare olduğu, ancak izah edildiği üzere temel girdi sağlayıcısı olan ÇİMENTAŞ ile "anlaşabilecek" bir konumda olmadıkları (sayfa 20),
- İade faturaları yoluyla müşterilere yaptığı geri ödemelerin analize dâhil olması gerektiği, iade faturası uygulaması ile esasen belli bir risk alındığı, dolayısıyla kendi iradelerine dayanmayan fiyat artışının tüm etkilerinin iade faturaları ile ortadan kaldırılamadığı durumda dahi, rekabet hukuku bakımında bir sorumluluğun doğmayacağı,

- KAVNAK BETON'un önce fiyatlarını arttırıp sonra iade faturası kesmesi ve uzun vadeli çekleri kabul etmesinin nedeninin fiyatlarını kendi iradesiyle taraf olduğu bir anlaşma nedeniyle değil, maliyet artışları ve çimento sağlayıcılarının yaptırım tehdidi içeren baskıları sebebiyle arttırması olduğu, durumun koşulları çerçevesinde rasyonel olarak bu seçeneğin değerlendirildiği, orta vadede ise bu duruma çimento tedarikçisini değiştirerek cevap verdikleri,
- Dikey bütünleşik teşebbüslerin baskıları dolayısıyla ortaya çıkan fiyat artışlarının müşteri nezdindeki etkilerini ortadan kaldırmak adına iade faturalarının yanı sıra, normal şartlar altında kabul ettiğine kıyasen çok daha uzun vadeli çekler ile ödeme aldıkları,
- Agregada maliyetlerindeki artışın, tüm teşebbüsleri eşit etkilediği yönündeki zımni varsayımın hatalı değerlendirmeye sebep olduğu, zira fiiliyatta hazır beton üreticilerinin bir kısmının agregada üretimi de gerçekleştirdiği,
- Somut olayda esasen dikey bütünleşik teşebbüslerin, ciddi pazar güçlerini ve sağlayıcı konumunda olmalarının avantajlarını kullanarak, diğer teşebbüsleri, kendi çıkarlarına uygun bir pazar yapısı oluşturmaya zorladıkları,

ifade edilmektedir.

I.4.7. MENDEŞ BETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(68) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Soruşturma açılmasına dair verilen kararın eksik inceleme ve hatalı değerlendirmeye dayalı olduğu,
- Soruşturma kararına dayanarak olan ve delil olarak kabul edilen belgelerin kendileri ile bir ilgisi olmadığı, bu yazışmalarda taraf olmadıkları ve kendilerinden bahsedilmediği,
- Soruşturma bildirimindeki yazışmaların kimler arasında yapıldığının gizli tutulduğu,
- Delil 1'de görüşmenin bir hazır beton şirket yetkilisi ile ÇİMENTAŞ yetkilisi arasında geçtiğinin anlaşıldığı, kendilerinin hiçbir dönem ÇİMENTAŞ ile ticari bir ilişkiye girmedikleri,
- Fatura örneklerinden de anlaşılacağı üzere Aralık ayı içerisinde C 25 ve C 30 tipi betonda herhangi bir artış uygulanmadığı,
- Ekim ve Kasım aylarında pompasız (mikserden) satış hacminin beklenenin üzerinde arttığı ve bu yüzden Ekim-Kasım aylarındaki ortalama satış rakamlarının düşük görüldüğü, ortalamadaki bu düşmenin gerekçesinin fiyatlarda indirim yapılması değil, nispeten pompasız (mikserden) satışların artması olduğu, mikserden satış rakamlarının pompalı satış rakamlarının ortalama % (.....) altında olduğu, dolayısıyla Aralık ayı içerisinde fiyat artış oranlarının % (.....) olmadığına açık olduğu,
- Delil 2, 3, 4 ve 5'te yer alan yazışmaların ortak özelliğinin, yazışma taraflarının 04.1.2016 tarihi itibarıyla ortak fiyat politikası oluşturulduğunu beyan etmeleri olduğu, fakat kendilerinin Aralık 2015 ve Ocak 2016 ayı fiyat artışlarının maliyet kaynaklı olduğu,
- Delil 6'da bahsedildiği şekilde bir anlaşma veya uygulamalarının olmadığı,

- Fiyat artışlarının soruşturma dosyasında görünenden düşük olduğu, bunun nedeninin teşebbüslerin ürün ve hizmet gamının, satışların segmentasyonunun gereği gibi analiz edilmemesi olduğu,
- Tek bir üründe dahi satış fiyatının verilen hizmete göre değişiklik arz ettiği, örneğin C 25 betonun mikserden satış fiyatı ile pompalı satış fiyatı aynı olmadığı, ikisinin arasında % (.....) 'ye yakın fark bulunduğu,
- Ekim ayı içerisinde (.....) m³ olan mikserden satışların Kasım ayı içerisinde % (.....) üzerinde artış göstererek (.....) m³ olduğu, Kasım ayında mikserli satışların, toplam satışlar içerisindeki payının % (.....) olduğu, bir önceki ay olan Ekim ayında ise bu payın % (.....) olarak ölçüldüğü, Kasım ayı içerisinde mikserli satış fiyat ortalamalarının pompalı satış ortalamalarının % (.....) aşığıında olduğu dikkate alındığında Kasım ayında tüm satışların fiyat ortalamasındaki düşüşün sebebinin mikserli satışlardaki artış olduğunun anlaşılacağı, soruşturma bildiriminde yapılan analizin temelde bu açıdan, ayrıca ürün gamına ilişkin bir değerlendirme içermemesi nedeni ile hatalı olduğu,
- Toplam maliyetlerin % 65'ini teşkil eden çimento ve agrega fiyatlarının ayrı ayrı % (.....) civarında artış gösterdiği, bunların faturalar ile sabit olduğu, bu artışların toplam maliyetin % (.....) artmasına sebep olduğu ve bunun satış fiyatına yansımalarının doğal olduğu,
- Söz konusu fiyat artışlarının karlılıklarına bir etkisi olmadığı, aksine Aralık 2015-Ocak 2016 döneminde satış cirosunun % (.....) nispetinde düştüğü ve bunun önemli miktarda zarara sebep olduğu,
- Çimento üreticisi hazır beton tedarikçilerinin İzmir hazır beton piyasasını domine ettikleri, kendi fiyat politikalarına aykırı davranma eğiliminde olan hazır beton tedarikçilerinin maliyetlerini arttırmak için fiyatı arttırdıkları, kabul anlamına gelmemek üzere esasen 1 numaralı delilde de anlaşmaya uymayan şirketlerin çimento maliyetlerinin artırılacağına dair bir ifade geçmekte olduğu, bu durumda eldeki verilerden anlaşılması gerekenin kendilerinin herhangi bir anlaşma ya da uyumlu eylemin tarafı değil ancak mağduru olduğu, zira BATICİM'in çimento bedelini (.....) TL'den (.....) TL'ye çıkardığı, bunun piyasa koşulları ile açıklanamayacağı, aynı dönemde farklı hazır beton üreticilerinin çimento alım maliyetlerinin daha düşük olduğunun tahmin edildiği,
- 2016 yılı Mart ayı itibarıyla çimento alış maliyetinin bir kez daha artırılarak (.....) TL'den (.....) TL'ye çıkartılması üzerine, çimento alımlarının (.....) yapılmaya başlandığı ve sonrasında çimento alım maliyetinin (.....) TL'ye düştüğü,
- Fiyatlarındaki artış ve azalmaların, herhangi bir anlaşma ve uyumlu eyleme dayanmadığı, aksine piyasa dinamikleri ve maliyet bazlı fiyatlama yapıldığı

ifade edilmektedir.

I.4.8. MODERN BETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(69) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Öneri raporumun Kurul'un nihai kararına etki edebilecek belgelerden biri olduğu, silahların eşitliği ilkesi kapsamında teşebbüsler için hayati öneme sahip olduğu, 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesinde de teşebbüslerin savunma hakkı çerçevesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evraka ulaşma haklarının düzenlendiği,

- Öneriştirma raporunun kendilerine sunulmadığı bir durumda, öneriştirma raporunda kendi lehlerine yorumlanabilecek bir tespite veya bir hukuki duruma soruştirma raporunda yer verilmeme ihtimalinin bulunacağı ve/veya öneriştirma raporunda görüldüğünde belki lehe kullanılabilircek bir tespitini, raporun gönderilmemiş olması nedeni ile taraflarınca hiçbir zaman savunma konusu yapılamayacağı,
- Kurul üyelerinin ya da raportörlerin soruştirma açılmaması yönündeki karşı oyları ve/veya teşebbüsler lehine yaptıkları tespitlerin, soruştirma dönemindeki esaslı savunma argümanlarından birine temel teşkil edebildiği, bu nedenle ön araştırma raporu ve eklerinin soruştirma dönemi içerisinde taraflarına sunulması gerektiği, Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin 26.04.2012 tarih ve 2011/1735 E. 2012/590 K. sayılı kararının da açıklamalarını destekleyici nitelikte olduğu,
- Soruştirma bildiriminde soruştirma açılmasına dayanak gösterilen belgelerin kendisini (bir kopyasını) içermemesinin, ilaveten bu belgelerin hangi teşebbüslerden elde edildiğinin ve kimler tarafından kaleme alındığı bilgisinin verilmemesinin savunma haklarını kısıtladığı
- Soruştirma bildiri dâhilinde sunulan belgelerin ihlale taraf olduklarını göstermediği,
- Delil 2'nin ispat standardı açısından bir ihlali ortaya koymadığı,
- Delil 3'ün rakip şirketlerin uzlaştığına ve MODERN BETON'un bu uzlaşmaya taraf olduğuna dair herhangi bir somut bilgi içermediği,
- Delil 4'ün rakip şirketlerin bir araya geldiğini ispat etmediği, bir araya geldiği varsayımında dahi kendilerinin rakipleri ile bir toplantıya iştirak ettiğine veya iletişime taraf olduğuna dair somut tespit bulunmadığı,
- Delil 5'in kendilerinin rakipleri ile bir iletişim/toplantı gerçekleştiğini göstermediğini, sadece kendilerinin ilgili döneme ilişkin piyasada uyguladığı fiyata dair bir bilgi içerdiği, bu bilginin de kendilerinden sağlandığına yönelik herhangi bir somut tespiti barındırmadığı,
- Delil 6'daki ifadelerin bir söylemden öteye gitmediği, rakiplerin uzlaştığını ispatlayacak somut bir bulgunun olmadığı, bu durumda kendilerinin fiyatları artırmamasının anlaşmaya uymadıklarını değil taraf olmadıklarını gösterdiği,
- Rakipler ile bilfiil rekabete aykırı olan bir iletişim içerisinde olduğu ispatlanmadan, fiyat hareketlerinin herhangi bir ispat unsuru olamayacağı,
- Delil 1'de aynı zamanda çimento üreticisi olan hazır beton şirketlerinin Aralık 2015'te C 30 sınıfı hazır betonu 105 TL'den satacağının ileri sürüldüğü, fakat kendilerinin -(.....)- iddia edilen 105 TL'lik fiyattan oldukça düşük fiyatlarla Aralık ayındaki satışlarını sürdürdüğü,
- C 30 sınıfı ürünlerde Aralık 2015'teki ortalama fiyatlarının Sarnıç tesisinde Kasım ayında (.....) TL'den (.....) TL'ye gerilediği, ikinci büyük tesis olan Menemen'de Kasım ayında uygulanan fiyatın (.....) TL'den çok cüzi bir artışla (.....) TL'ye geldiği, Kemalpaşa tesisinde (.....) TL olan Kasım ayı fiyatından (.....) TL'ye gerilediği, Bornova tesisinde yine son derece ihmal edilebilir bir artış ile Kasım ayında (.....) TL olan fiyatın (.....) TL'ye yükseldiği,

- Bir anlaşmaya taraf olunsaydı ve pazardaki belirsizlikler ortadan kalksaydı, satışlarının neredeyse % (.....)'ini yaptığı Sarnıç ve Menemen tesislerinde iddia konusu 120 TL'lik fiyata geçmesi gerekirken, her iki tesiste de cüzi fiyat artışı yaşandığı, MODERN BETON'un Ocak 2016'da İzmir genelinde (.....) TL aralığında oluşan fiyatlarının, rakipleri ile bir fiyat anlaşmasına dâhil olmadığını gösterdiği,
- (.....),
- Soruşturma bildiriminde sunulan fiyat grafiğinin, piyasadaki fiyatların ve fiyat artış oranlarının birbirinden farklılaştığını gösterdiği, farklılaşan fiyatlar ve artış oranlarının da rakipler arasında bir anlaşma olmadığına işaret ettiği,
- Ayrıca ürünlerine olan talebin (.....), İzmir ili genelinde (.....) dolayısıyla fiyatlarının maliyet yanında talep unsuru çerçevesinde de rasyonel olduğu
- Soruşturma kapsamındaki belgelerde ileri sürülenin aksine, iddia edilen fiyatların çok altında son derece rekabetçi fiyatlarla büyük projeleri kazanmış olmalarının ve uyguladıkları rekabetçi fiyatlar karşısında pazar payını arttırmış olmalarının, rakipleri ile bir uyumlu eyleme iştirak etmediklerini ortaya koyduğu,
- MODERN BETON'un fiyat hareketlerinin rasyonel olduğunu gösteren diğer hususların MODERN BETON'un hazır beton ürünlerine olan talebin, Kasım ve Aralık 2015'te yüksek bir artış göstermesi ayrıca incelemeye konu (.....) ulaşılması olduğu, ayrıca Soruşturma Raporunda da tespit edildiği üzere, yüksek düzeydeki agrega zamlarının maliyetleri olumsuz etkilediği

ifade edilmektedir.

1.4.9. ÇİMBETON Tarafından Yapılan Savunmalar

(70) Tarafın savunmaları aşağıda özetlenmiştir:

- Soruşturma bildiriminde ÇİMBETON ile ilgili olduğu belirtilen belge ve değerlendirmelerin ÇİMBETON ile bir ilgisinin bulunmadığı ve ÇİMBETON bakımından herhangi bir rekabet hukuku ihlaline işaret etmediği, bu kapsamda soruşturma bildiriminde yer alan iddia ve isnatlarla ileri sürülen belge ve ifadeler arasında uygun bir illiyet bağının kurulmadığı,
- Söz konusu belgelerin tümünün, alıcısı ve göndericisi belli olmayan fiyatlara ilişkin birtakım ifadeler içeren belgeler olduğu, bu belgelerden hiç birinin ÇİMBETON'da yapılan yerinde inceleme esnasında elde edilmediği, kendilerinin haberi dahi olmadığı konuşma ve e-posta mesajlarına istinaden soruşturma kapsamına dâhil edildikleri,
- İlk yazılı savunma haklarını, kendilerine bir rekabet hukuku ihlali isnat etmeye ilişkin belge veya delillerin tamamının sunulmamış olduğundan, gereği gibi kullanmaktan mahrum kaldıkları, soruşturmanın şu aşamasında var olup kendilerine sunulmayan delil ve evraka dayandırılarak sürdürülmesinin ve iddiaların bu yönde genişletilmesinin savunma haklarını zedelediği,
- Dosya kapsamında yer alan yedi adet belgenin hiçbirinin kendilerinden elde edilmediği ve hiçbir çalışanlarının söz konusu belgelerdeki elektronik yazışmaların tarafı olmadıkları, rakip şirket çalışanlarının alıcısı ve göndericisi olduğu yazışmalardan dolayı sorumlu tutulmalarının hukuki güvenlik ilkesi ile bağdaşmadığı (bir teşebbüsün salt rakibine veya tedarikçilerine zarar vermek amacıyla yazışmalar yaratıp gerçek dışı beyanlarda bulunabileceği), belgelerin hiç birinde adlarının dahi geçmediği, uyumlu eyleme önderlik ettikleri değerlendirilmesinin gerçek dışı ve hukuki dayanaktan uzak olduğu,

- Soruşturma bildiriminde kendilerinin de aralarında bulunduğu soruşturmaya konu teşebbüslerin genel olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerinin iddia edildiği, ancak söz konusu ihlal iddiasının hangi ihlal tipine dayandığının net olarak belirlenmediği,
- Pazarın oligopolistik yapısının yeterince dikkate alınmadığı, pazarda olduğu iddia edilen fiyat paralelliklerinin pazarın oligopol yapısının zorunluluğu olduğu, yani pazarda bir fiyat paralelliğinin olduğu bir an için kabul edilse dahi, bu paralelliğin pazarın oligopolistik yapısına dayanmakta olduğu,
- Kurul'un bir kararında uyumlu eylem iddiasının ileri sürülebilmesi için pazar yapısından dolayı paralel davranışın ötesinde başka destekleyici delillerin varlığını aradığı, bir başka kararında da oligopolistik bağımlılık nedeniyle pazarda rakipler arasında fiyat paralelliği oluşması sonucunun doğabileceğini açıkça kabul ettiği,
- Kendilerinin rekabet hukuku kurallarına uyumun öneminin farkında oldukları ve rekabet hukuku açısından açık uyum politikaları izlemekte oldukları, çalışanlarına rekabet hukuku eğitimi verildiği, tüm bu hususların, 4054 sayılı Kanun'a uygun davranma istekliliklerini ve Kanun'a uyum konusundaki hassasiyetlerine ilişkin farkındalıklarını açıkça gösterdiği,
- İlgili belgelerin hangi gerekçeyle "ticari sır" kapsamına alındığı ve buna dayanarak belgelerin karartıldığına anlaşılamadığı, belgelerin içeriğinde kendilerini doğrudan ilgilendiren kısımlarının bile üzerinin çizildiği, bu durumda kendilerinden savunma talep edilmesinin hakkaniyete aykırı olduğu,
- Soruşturma bildiriminde ilgili belgelerin yeterince analiz edilmediği ve belgeler ile rekabet ihlali iddiası arasında bir nedensellik bağının kurulmadığı, bu belgelerin ne şekilde bu iddiaları desteklediği ya da kanıtladığı ile ilgili en ufak bir yorum, tespit ya da bulguya yer verilmediği, bu belirsizliğin kendilerini savunma yapamaz duruma getirdiği,
- Kurul'un, 14.01.2016 tarihinde bir önaraştırma açılmasına karar verdiği, ancak, önaraştırmanın ardından teşebbüsler hakkında 20.04.2016 tarihinde bir soruşturma açılmasına karar verdiği, fakat 4054 sayılı Kanun'un 40. ve 41. maddeleri uyarınca Kurul'un en geç 2016 yılının Şubat ayının dördüncü haftasında soruşturma açmış olması gerektiği, bu durumun Kanun ile emredici olarak belirlenen süreleri riayet etmediğini gösterdiği, 4054 sayılı Kanun'da yer alan sürelerin emredici nitelikte olduğu için, bu sürelerin aşılmasının Kanun'a doğrudan aykırılık teşkil ettiği, bu noktada, ilgili sürelerin yalnızca idarenin iç işleyişine yönelik olduğu gibi mülahazaların da geçerlilik taşımayacağı, zira soruşturmanın açılması gereken zamanla fiilen açıldığı zaman arasında bu kadar fark bulunmasının, olası bir idari para cezası durumunda kendilerinin haklarını da doğrudan haleldar edeceği,
- İzmir ili sınırı içerisinde hazır beton pazarında, soruşturmaya muhatap edilenlerin yanında daha fazla oyuncunun faaliyet gösterdiği dikkate alındığında, soruşturmanın hangi nedenden dolayı sadece mevcut soruşturmaya konu teşebbüsler ile sınırlandırıldığına anlaşılamadığı, teşebbüslerin keyfi olarak seçilmesi ve bir soruşturmaya dâhil edilmesinin kanuna aykırı ve ciddi bir usul hatası olduğu

- Delil 1'de geçen isimler hakkında ancak tahminde bulunarak savunma geliştirebilecekleri, belgede ismi geçen "*Çimentaş (.....)*"in, ÇİMENTAŞ (.....) olduğunun varsayıldığı, buna göre belgede ismi geçen "*Çimentaş (.....)*" in hazır beton faaliyetleri ile ilgili bilgi sahibi olmasının söz konusu olmadığı, bu kişinin hiçbir zaman kendilerinin hazır beton faaliyetlerine yönelik işlem, eylem ve davranışlarıyla hiçbir ilişkisi veya alakası bulunmadığı, çalıştığı pozisyon gereği kendilerinin satış ve benzeri konuları ile herhangi bir bağı ve bilgisi bulunmadığı için fiyata etki edebilmesinin mümkün olmadığı, ayrıca söz konusu ÇİMENTAŞ yetkilisinin böyle bir görüşme yapmadığı, kendilerinin ilgili e-postanın içeriğini reddettikleri, kaldı ki, anılan belgede iddia edildiği üzere (.....) veya (.....) TL + pompa + KDV olarak ifade edilen C 30 hazır beton fiyat beklentilerinin kendileri açısından anılan e-postanın gönderildiği tarih olan Kasım 2015 veya iddialara konu dönem olan Aralık 2015-Şubat 2016 dönemi yönünden gerçeği yansıtmadığı,
- Bazı durumlarda fiyatlama davranışlarında orta ve uzun vadeli hazır beton satış sözleşmelerinde sabit fiyat ve/veya belli bir dönem sabit sonraki dönemlerde enflasyon, maliyet artışı vb. temellere dayalı artış/eskalasyon şartları öngörüldüğü, müşteri bazında ise şantiyenin yakınlığı, beton döküm ve şantiye koşulları, işin hacmi ve süresi ve niteliği, müşterilerin özel talepleri, müşterinin ödeme performansı, kredibilitesi ve potansiyeli gibi parametrelerin etkili olduğu,
- Delilde belirtildiği üzere iddia edilen talimatlara uymayan hazır beton üreticilerine yapılan satışların fiyatının arttırılacağı veya kesileceği iddiasının hiçbir şekilde gerçeği yansıtmadığı, nitekim kendilerinin ana ortağı olan ÇİMENTAŞ'tan alınan verilere göre hazır beton üreticilerine yapılan çimento satış miktarında azalma değil artış gözlemlendiği, öte yandan, çimento fiyatında da belgede bahsedildiği ve iddia edildiği gibi bir fiyat artışının da söz konusu olmadığı,
- Ayrıca hazır beton üreticilerine kota konulması veya satışların sınırlandırılmasının çimento arzının ilgili dönem aralığında değişmemesi veya artması nedeniyle gerçeği yansıtmamakta olduğu,
- İlgili yazışmada anılan beton fiyatının 120 TL olarak belirlenmesi hususunun kendileri açısından gerçeği yansıtmadığı, söz konusu beton türünün ne olduğuna dair herhangi bir bilgi verilmemesinin savunma haklarına hanel getirdiği, zira hazır beton pazarının çok geniş bir ürün gamına sahip olduğu ve bu fiyatların hangi ürünlere ait olduğunu tahmin etmelerinin mümkün olmadığı, buna rağmen C 25 ve C 30 hazır beton türleri yönünden bakıldığında söz konusu e-postanın gönderildiği tarih olan 30.12.2015 tarihinden sonra ortalama satış fiyatlarına bakıldığında C 25 ürünü için fiyatlarının hiçbir surette 120 TL'ye ulaşmadığı ve örneğin Işıkkent santralinden yapılan satışların ortalamasının Ocak ayı için (.....) TL, Şubat ayı için (.....) TL olarak gerçekleştiği, C 30 ürünü içinse aynı santralden yapılan satışların ortalamasının da Ocak ayı için (.....) TL ve Şubat ayı için (.....) TL olarak gerçekleştiği,
- Belgede ayrıca İzmir'de yapılacak büyük projelere atıf yapıldığı ve bu projelerin çimento üreticileri arasında paylaşıldığı iddia edilmiş ise de bu ifadenin hiçbir şekilde gerçeği yansıtmadığı,

- Delil 4 olarak yer verilen e-postanın kendilerinden elde edilmemiş ve hiçbir şekilde kendileri ile bir alakası bulunmadığı gibi belgede yer verilen bilgilerin de gerçeği yansıtmadığı, 2016 yılı günlük ortalama fiyatlarının her bir santral için farklı olduğu ancak ortalama olarak (.....) TL değil, genellikle ve ortalama olarak (.....) TL civarında olduğu, ayrıca hazır beton üreticilerinin çimento üreticileri ile bir araya geldiği iddiasının kendileri açısından doğru olmadığı,
- Delil 5 olarak yer verilen e-posta mesajında, "*Çimentaş yetkilileri ve Kavuklar Beton'un yetkilileri arasında geçen bir toplantıda Yarbay Beton'un gerekli uyumu sağlamazsa çimentonun tonuna 20,00 TL zam yapacaklarının söylendiği*" belirtilmekte ise de YARBAY BETON'un ne e-posta mesajında bahsi geçen dönemde ne de günümüzde ÇİMENTAŞ'ın müşterisi olduğu,
- Delil 6 olarak yer verilen e-postada bahsedilen toplantı hakkında hiçbir bilgilerinin olmaması ile beraber, rakiplerinin bulunduğu şekilde bir toplantının gerçekleştirdiği varsayımında dahi, "*Çimentaş-Çimbeton'un yeni fiyatlarda ısrarını sürdürüyor*" ifadesinin, rakiplerinden bağımsız olarak fiyatları belirlediklerini gösterir nitelikte olduğu,
- Delil 7'nin kendileri ile hiçbir şekilde ilişkilendirilemeyeceği, söz konusu e-postada yer alan "*Yarbay, İrmak, Varol gibi firmaların farklı avantajlara sahip oldukları ve kural dışı davrandıkları*" ifadeleri ile kendilerinin uyumlu eyleme liderlik eden teşebbüs konumunda olmadığı gözler önüne serildiği, ilgili belgede adlarının bile geçmediği, dosya kapsamında soruşturmaya taraf teşebbüsler arasında herhangi bir temas olduğunun kanıtlanamadığı,
- Aralık 2015-Ocak 2016 döneminde gerçekleştirdikleri fiyat artışına rağmen, ÇİMBETON'un santrallerinin çoğunun kar elde edemediği hatta zarar ettikleri, bu nedenle kendilerinin fiyat artışı şeklinde fiyatlandırma politikasına gitmelerinin son derece meşru olduğu,
- Maliyete ve fiyata etki eden nedenlere ilişkin değerlendirmelerin eksik yapıldığı, ekonomik ve siyasi koşulların, hazır beton maliyetine etki eden işçi ücretlerinin, yakıt fiyatlarının, iklimsel koşulların, enflasyon ve döviz kurlarındaki değişimin ve talep gibi parametrelerin dikkate alınmadığı, sadece agrega fiyatlarındaki artışın hazır betonun 1 m³ maliyetine etkisinin yaklaşık 5 TL civarında olduğu ve gene soruşturma bildiriminde Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında çimento fiyatlarında yaklaşık 5 TL artış gerçekleştiği ifade edilmesi karşısında hazır beton fiyatlarının (.....) TL' den (.....) TL'ye yükselmesinin makul olduğu,
- Ağustos 2015-Şubat 2016 döneminde İzmir ilindeki hazır beton santrallerine teslim edilen agrega maliyetlerinin ortalama %(.....) oranında arttığı,
- 2015 yılı Ocak ayındaki işçilik giderleri (.....) TL iken 2016 yılı Ocak ayında giderlerin (.....) TL olduğu, 2015 Kasım ayında asgari ücretin %30 oranında artması ile bu denli yüksek artışı fiyatlara yansıtmak durumunda kaldıkları,
- Soruşturma kapsamında yer alan döneme yönelik olarak mikser ve pompalama giderlerinin de %(.....) civarında arttığı, uzun süre sabit fiyatlara sahip olan söz konusu iki kalemin fiyatında 2015 Aralık ile 2016 Ocak ayı döneminde artış gerçekleştiği, bunun da maliyet artışına sebep olduğu,
- Özgür ticari kararlar ile hareket ettikleri, fiyatlarındaki artışın yalnızca pazardaki olumsuz koşullara reaksiyondan ibaret olduğu, 2015 yılı hedeflerinin gerçekleştirilememesi ve kar seviyesinin azalması gerekçeleri doğrultusunda bir sonraki yıl doğal olarak fiyat artışına gidildiği,

- Hazır betona olan talebin geçmiş yıllar ile karşılaştırılması halinde ciddi bir artışın olduğunun görüleceği, kendilerinin Ocak 2015-Ocak 2016 yılında İzmir tesislerinin hazır beton satış miktarlarında % (.....) bir artış olduğu, aynı şekilde Ocak-Şubat 2015 ile Ocak-Şubat 2016 yıllarında her iki ay için toplam hazır beton satış miktarında ilgili dönemde % (.....) bir artış olduğu, 2015 yılı ile 2016 yılının Ocak-Mart ile Ocak-Nisan dönemlerinde ise toplam bazda satmış oldukları hazır beton miktarlarındaki artışın % (.....) ve % (.....) olduğu, en geniş kapasiteye sahip santralin dahi 2016 yılında arzını hiç kısmadığı, üstüne artan talep karşısında kapasite kullanım oranını artırdığı,
- İhlal dönemi olarak iddia edilen üç aylık zaman diliminin hazır beton pazarında uyumlu eylem karinesini işletmek için yeterli olmadığı,
- Soruşturma bildirimi kapsamında anılan büyük çaplı projeler için herhangi bir müşteri paylaşımına gidilmesinin hazır beton sektörünün esasları ile ters düştüğü, bu projelerin son derece rekabetçi süreçler sonucunda kazanıldığı ve teşebbüslerin karlılığı için büyük önem teşkil ettiği, (.....) ifade edilmektedir.

I.5. Hukuki Değerlendirme

- (71) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, *"belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır."* 4054 sayılı Kanun'un 4. madde gerekçesinde *"teşebbüsler arasında bir anlaşmanın varlığı tespit edilemese bile, teşebbüsler arasında kendi bağımsız davranışları yerine geçen bir koordinasyon veya pratik bir işbirliği sağlayan doğrudan veya dolaylı ilişkiler de eğer aynı sonucu doğuruyorsa yasaktır"* denilerek uyumlu eylem kavramına açıklık getirilmiş hem de gerekçenin devamında böylece teşebbüslerin kanuna karşı hile yolu ile rekabeti sınırlayıcı uygulamaları meşru göstermelerinin engellenmek istendiği belirtilmiştir.
- (72) Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 3. fıkrasında; *"Bir anlaşmanın varlığının ispatlanmadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişimlerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine..."* teşkil edeceği, aynı maddenin 4. fıkrasında ise ekonomik ve rasyonel gerekçelere dayanmak koşuluyla taraflardan her birinin uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği düzenlenmiştir.
- (73) 4054 sayılı Kanun'un *"İspat Yükü"* başlıklı 59. maddesinde ise; *"piyasada rekabetin bozulduğu izlenimi veren, özellikle piyasaların fiilen paylaşılması, uzun sayılabilecek bir süre piyasa fiyatında gözlenen kararlılık, fiyatın piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerce birbirine yakın aralıklarla artırılması"* gibi durumların ispatlanması halinde, ispat yükünün teşebbüslere geçeceği belirtilmektedir.
- (74) 4054 sayılı Kanun'un 4. madde gerekçesinde ise, *"Rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların yasaklandığı bir hukuk düzeninde genellikle bu tür anlaşmalar gizli yapılmakta ve bunların varlığının ispatı oldukça güç, bazen de imkansız olmaktadır. Bu nedenle maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hallerin varlığı halinde teşebbüslerin uyumlu eylem içinde oldukları karinesi kabul edilmiştir. Böylelikle uyumlu eylem içinde olmadıklarını ispat yükü ilgili teşebbüslere geçirilmiş bulunmakta ve ispat güçlüğü nedeniyle Kanunun işlemez hale gelmesinin önlenmesi amaçlanmıştır"* ifadelerine yer verilmektedir.

- (75) Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde uyumlu eylem kavramının ve karinesinin Kanun'a konuluş amacının teşebbüsler arasındaki danışıklığın ispatlanmasında kolaylık sağlanması olduğu anlaşılmaktadır. Bu husus göz önünde bulundurulduğunda, Kanun'un anlaşma ve uyumlu eylem kavramları arasındaki ayırmadan çok teşebbüsler arasındaki danışıklığın nasıl ispat edileceğiyle ilgilendiği ortaya çıkmaktadır.
- (76) Bu çerçevede Kurul'un 09.07.2015 tarihli, 15-29/433-116 sayılı kararındaki delil değerlendirmesine yer verilmesi uygun olacaktır:

"Birincil deliller Kanuna aykırılık teşkil eden gizli yapılanmaları/anlaşmaları ortaya koymada kullanılan ve ispat gücü bakımından ilk planda düşünülmesi gereken delillerdir. Bu deliller, anlaşmanın tarafları, kapsamı, gerçekleştiği zaman aralığı olarak sıralanabilecek ve somut bir ihlal şablonunu ortaya koymada kullanılacak nitelikteki bilgi ve belgelerden oluşmaktadır. Öte yandan, söz konusu yapılanmaların "gizli" nitelikte olması nedeniyle, birincil nitelikteki delillerin varlığına ulaşmak oldukça güçtür. Bu noktada, söz konusu yapılanmaların ortaya çıkarılabilmesi amacıyla ikincil nitelikteki delillerin de varlığı önem arz etmektedir.

İkincil nitelikli deliller arasında iletişim delilleri ile iktisadi deliller yer almaktadır. İletişimsel deliller, anlaşma taraflarının toplandıklarını veya iletişim kurduklarını gösteren ancak iletişimin içeriğini ortaya koymada yetersiz kalan delillerdir. Bu deliller arasında; rakipler arası iletişimin var olduğunu gösteren deliller, toplantıya katılım, fiyatlar, talep ve kapasite kullanımının tartışıldığı toplantı notları, rakiplerin gelecekte yapabilecekleri fiyat artışları veya fiyatlama stratejileri hakkında bilgi sahibi olduğunu gösteren iç yazışma niteliğindeki belgeler yer almaktadır. İktisadi deliller ise bir anlaşmaya ulaşıldığını işaret eden firma davranışları ve aynı zamanda piyasanın bir bütün olarak davranışını, gizli fiyat tespitinin mümkün olduğunu işaret eden piyasa yapısı elemanlarını ve anlaşmanın sürdürülmesinde kullanılacak belirli uygulamaları içermektedir.

İktisadi deliller davranışsal ve yapısal deliller olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Davranışsal delillerin ispat gücü, diğer ekonomik delillere oranla daha yüksek görülmektedir. Bu tür delillere örnek olarak paralel fiyatlama yapılması, rakiplerin eşzamanlı veya yakın zamanlı fiyat değişimlerinin aynı veya benzer nitelikte olması, ortak fiyat duyuruları ile aynı veya benzer nitelikli satış ve üretim politikalarının benimsenmesi ve piyasanın yapısına ilişkin bazı özellikler de (normalin üstünde kârlar, geçmişte yaşanan rekabet ihlallerinin varlığı) sayılabilmektedir. Yapısal deliller arasında ise yüksek yoğunlaşma oranları, homojen ürünlerin varlığı, dikey bütünleşme oranının yüksekliği ve giriş engellerinin yüksekliği sayılabilir. Bu tür delillerin ispat gücü görece düşük kabul edilmektedir.

Özetle; rekabet hukuku çerçevesinde bir ihlalden bahsedebilmek için, öncelikle bu ihlalin taraflarını, kapsamını ortaya koyabilecek nitelikteki birincil delillere ihtiyaç duyulmaktadır. Öte yandan, bu tip delillerin tam anlamıyla var olmadığı, somut bir ihlal şablonunun ortaya konulmasında yetersiz kaldığı durumlarda ikincil deliller devreye girmekte ve tabloda eksik kalan noktaların tamamlanması hedeflenmektedir. Bu bakımdan, dosya kapsamında elde edilen her türlü delilin, bir bütünün parçaları, bütünü açıklamada kullanılan araçlar oldukları göz önünde bulundurulmalıdır."

- (77) Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, soruşturma tarafı teşebbüslerin rekabeti kısıtlayıcı, bozucu, engelleyici bir uyumlu eylem içinde olup olmadıklarının; pazarın yapısı, teşebbüslerin davranışları ve bu davranışlardaki değişiklikler ışığında iletişim delilleri, davranışsal ve yapısal deliller bir bütün olarak ele alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (78) Mevcut soruşturmada İzmir ilinde faaliyet gösteren hazır beton teşebbüslerinin rekabeti bozucu, kısıtlayıcı anlaşma ve/veya uyumlu eylem içinde oldukları iddiası incelenmiştir. Bu kapsamda soruşturmaya konu teşebbüslerde yerinde incelemeler yapılmış, inşaat sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmıştır. Yerinde incelemelerde hazır beton fiyatlarına yönelik bazı iç yazışmalar elde edilmiştir. Bu iç yazışmaların ışığında iddia konusu eylemlerin gerçekleşme olasılığı bulunan dönem ile rekabetçi yapının sürdüğü dönem belirlenmiş ve ilgili veriler dikkate alınarak hazır beton fiyatı ve maliyetine yönelik analizler yapılmıştır.

- (79) VAROL BETON'da bulunan iç yazışmalar dikkate alındığında Aralık 2015-Şubat 2016 arasında İzmir ilinde bazı hazır beton firmalarının fiyatlara yönelik iletişim halinde olduğu izlenimi yaratan ifadeler bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle Aralık 2015-Şubat 2016 dönemi öncesi İzmir ili geneli yanı sıra teşebbüslerin tesisleri dikkate alınarak belirlenen ilgili bölgeler bakımından en çok tüketilen hazır beton türü olan C 25 türü hazır beton satış miktarı, fiyatları ve maliyet verileri üzerinde incelemeler yapılmıştır.
- (80) İzmir pazarında Ocak 2014-Şubat 2016 tarihleri arasındaki dönemde en büyük üç hazır beton firması, çimento üretimine de sahip dikey bütünleşik yapıdaki BATIBETON, ÇİMBETON ve MODERN BETON'dur. Bu dönem içinde Aralık 2015 sonrasında hazır beton fiyatlarında daha önceki yıllarda (2014-2015 döneminde) gözlenmeyen bir artış gerçekleştiği Grafik 2 ve Grafik 3'te görülmüştür.
- (81) İzmir ilinde soruşturma muhatabı teşebbüslerin tesisleri dikkate alınarak belirli bölgeler belirlenmiş ve bölgelerde hazır beton fiyatları incelenmiştir. Bu noktada ilk olarak Menemen-Çiğli-Karşıyaka-Bornova ile Kemalpaşa ve Menderes-Torbalı-Gaziemir'de bulunan tesisler tarafından gerçekleştirilen satışların İzmir'deki toplam satışların önemli bir kısmını oluşturduğu görülmektedir. Satış miktarlarının diğer bölgelere kıyasla çok daha yüksek olduğu bu bölgelerde fiyat seviyesinin diğer bölgelerin altında olduğu ancak Aralık 2015 tarihinden sonra söz konusu bölgelerde diğer bölgelere nazaran yüksek bir fiyat artışı gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Nitekim Tablo 1 incelendiğinde soruşturma muhatabı teşebbüslerin tesislerinin hemen hemen hepsinin fiyatlarının ilgili dönemde arttığı görülmektedir.
- (82) İzmir merkez, Ödemiş-Tire-Bayındır, Çeşme-Alaçatı, Kuzey İzmir, Torbalı, Urla-Seferihisar bölgelerindeki Aralık 2015-Şubat 2016 döneminde fiyat artışları da değerlendirilmiş ve AKÇANSA açısından %3-%8, BATIBETON için %1-%13, ÇİMBETON açısından %4-%21, DERE BETON açısından %0-%26, IRMAK BETON açısından %9-%23, KAVNAK BETON açısından %23-%28, MENDEŞ BETON açısından %6-%27, MODERN BETON açısından %1-%21 VAROL BETON açısından %1-%22 ve YARBAY BETON açısından %5-%14 arasında değişen oranlarda fiyat artışları tespit edilmiştir.
- (83) İlgili dönemde tarafların maliyetleri de incelenmiştir. Bu kapsamda hazır beton maliyetinin %65'ini oluşturan çimento ve agrega maliyeti ilk olarak ele alınmış ve Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında çimento fiyatlarında yaklaşık 5 TL'lik bir artış gerçekleştiği görülmektedir. Agrega fiyatlarında da Aralık 2015 sonrası artış söz konusu olup ilgili hammadde fiyatları Şubat 2016 itibarıyla yaklaşık %36 oranında artarak 9,3 TL seviyelerine yükselmiştir. Söz konusu artışın hazır betonun 1 m³ maliyetine etkisi yaklaşık 5 TL olarak değerlendirilmiştir. Diğer yandan akaryakıt maliyetlerinde önemli bir değişiklik söz konusu olmayıp ilgili dönemde talepte küçük bir düşüş gözlenmektedir.
- (84) Dosya kapsamında elde edilen iç yazışmalar çerçevesinde tarafların iletişim halinde olma ihtimali bulunduğu değerlendirilen Aralık 2015-Şubat 2016 döneminde hazır beton fiyat hareketlerinin hazır betondaki maliyet artışlarından etkilendiği değerlendirilmektedir. Bahsi geçen iç yazışmalar soruşturma taraflarının hazır beton pazarında Aralık 2015 sonrası rekabeti kısıtlamak amacıyla bir iletişim içinde olabilecekleri izlenimi yaratmış olsa da tarafların bu yönde bir iletişim veya danışıklık içinde buldukları, iç yazışmalarda bahsedilen iletişimin gerçekleştiğini ortaya koyan başkaca deliller ve/veya iktisadi delillerin yokluğunda ortaya konulamamaktadır. Bu nedenle dosya kapsamında soruşturma taraflarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği tespit edilememiştir.

J. SONUÇ

- (85) 20.04.2016 tarih, 16-14/223-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre; Batıbeton Sanayi A.Ş., Çimbeton Hazırbeton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş., Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva San. ve Tic. A.Ş., Kavnak Beton İnşaat San. ve Tic. A.Ş., Varol Beton ve Yapı Endüstri San. Tic. A.Ş., Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş., Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Turizm İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti., Mendeş Grup Beton İnş. Mad. San. Tic. A.Ş., Modern Beton San. ve Tic. A.Ş., Yarbay İnşaat Nakliyat Turizm ve İşletmecilik Tic. A.Ş. (önceki unvanı Yarbay İnşaat Nakliyat ve Turizm İşletmecilik Ltd. Şti.)'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediklerine, dolayısıyla aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına, OYÇOKLUĞU ile gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, karar verilmiştir.

**Rekabet Kurulu'nun 22.08.2017 Tarih ve 17-27/452-194 Sayılı Kararına
KARŞI OY GEREKÇESİ**

Kurulumuz, 22.08.2017 tarih ve 17-27/452-194 sayılı kararında;

Haklarında soruşturma yürütülen Batıbeton Sanayi A.Ş., Çimbeton Hazırbeton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş., Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva San. ve Tic. A.Ş., Kavnak Beton İnşaat San. ve Tic. A.Ş., Varol Beton ve Yapı Endüstri San. Tic. A.Ş., Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş., Irmak Beton Madencilik İnşaat Nakliyat Akaryakıt Turizm İthalat İhracat San. ve Tic. Ltd. Şti., Mendeş Grup Beton İnş. Mad. San. Tic. A.Ş., Modern Beton San. ve Tic. A.Ş., Yarbay İnşaat Nakliyat Turizm ve İşletmecilik Tic. A.Ş.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediklerine, dolayısıyla aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına, OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, *“belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.”* 4054 sayılı Kanun'un 4. madde gerekçesinde *“teşebbüsler arasında bir anlaşmanın varlığı tespit edilemese bile, teşebbüsler arasında kendi bağımsız davranışları yerine geçen bir koordinasyon veya pratik bir işbirliği sağlayan doğrudan veya dolaylı ilişkiler de eğer aynı sonucu doğuruyorsa yasaktır”* denilerek uyumlu eylem kavramına açıklık getirilmiş hem de gerekçenin devamında böylece teşebbüslerin kanuna karşı hile yolu ile rekabeti sınırlayıcı uygulamaları meşru göstermelerinin engellenmek istendiği belirtilmiştir.

Nitekim 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin 3. fıkrasında; *“Bir anlaşmanın varlığının ispatlanmadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişimlerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine...”* teşkil edeceği, aynı maddenin 4. fıkrasında ise ekonomik ve rasyonel gerekçelere dayanmak koşuluyla taraflardan her birinin uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği düzenlenmiştir.

4054 sayılı Kanun'un *“İspat Yükü”* başlıklı 59. maddesinde ise; *“piyasada rekabetin bozulduğu izlenimi veren, özellikle piyasaların fiilen paylaşılması, uzun sayılabilecek bir süre piyasa fiyatında gözlenen kararlılık, fiyatın piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerce birbirine yakın aralıklarla artırılması”* gibi durumların ispatlanması halinde, ispat yükünün teşebbüslere geçeceği belirtilmektedir.

4054 sayılı Kanun'un 4. madde gerekçesinde ise, *“Rekabeti kısıtlayıcı anlaşmaların yasaklandığı bir hukuk düzeninde genellikle bu tür anlaşmalar gizli yapılmakta ve bunların varlığının ispatı oldukça güç, bazen de imkansız olmaktadır. Bu nedenle maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen hallerin varlığı halinde teşebbüslerin uyumlu eylem içinde oldukları karinesi kabul edilmiştir. Böylelikle uyumlu eylem içinde olmadıklarını ispat yükü ilgili teşebbüslere geçirilmiş bulunmakta ve ispat güçlüğü nedeniyle Kanunun işlemez hale gelmesinin önlenmesi amaçlanmıştır”* ifadelerine yer verilmektedir.

2016-5-08 Dosya Numaralı Soruşturma Raporunda Soruşturma Heyeti tarafından, Batibeton Sanayi A.Ş. (BATIBETON), Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş. (ÇİMBETON), Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva San. ve Tic. A.Ş. (DERE BETON), Kavnak Beton İnşaat San. ve Tic. A.Ş. (KAVNAK) ve Varol Beton ve Yapı Endüstri San. Tic. A.Ş. (VAROL BETON) unvanlı teşebbüslerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri ve idari para cezası tatbik edilmesinin yerinde olacağı kanaati arz edilmiştir. Buna karşılık Rekabet Kurulu çoğunluk görüşü "İhlalin olmadığı, idari para cezasına yer olmadığı" yönündedir.

Soruşturma Raporunda ayrıntılı ve gerekçeli olarak izah edildiği üzere:

BATIBETON ekonomik bütünlüğü içindeki Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayii A.Ş. (BATIÇİM) tarafından hazır beton santrali işleten rakip teşebbüslere sağlanan çimentonun fiyatında artırıma gidildiği tespit edilmiştir. Rekabet Hukuku'nun önde gelen ilkelerinden biri olan "Ekonomik Bütünlük" ilkesine göre aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan BATIBETON ile BATIÇİM tarafından icra edilen eylemlerin, ticari unvan hangisi olursa olsun o ekonomik bütünlük tarafından icra edilmiş olduğu hususunda tereddüt edilmemelidir.

4054 sayılı Kanun teşebbüslere rekabet etme yükümlülüğü getirmektedir. Buna mukabil Soruşturma Raporunda net olarak ifade edildiği üzere BATIBETON yerleşik rakipleri (başta ÇİMBETON olmak üzere) ile toplam pazar payının yüksek olduğu yerlerde rekabet etmekten imtina ederken sadece yeni giriş yapan rakiplerin büyümeye başladığı alt pazarlarda (Urla-Seferihisar pazarı örneğinde olduğu gibi) fiyatlarını rekabetçi düzeye indirmektedir. BATIBETON ile başlıca yerleşik rakibi ÇİMBETON arasında bir anlaşmaya rastlanamamış olmasına karşılık Soruşturma Raporunda bu husus isabetli bir şekilde "uyumlu eylem" olarak tanımlanmıştır.

ÇİMBETON da ilgili coğrafi pazarlardan Merkez İlçelerde iki ayda % 19, Kuzey İlçelerinde % 15 oranında artış yapmıştır. Bu veriler derlenmeden önce, Öneri araştırma esnasında bulunan evraklarda da ÇİMBETON'un bu oranlarda artış yapılması için rakiplere telkinde bulunduğu ilişkin iletişim kayıtlarına rastlanmıştır. Dolayısıyla, Öneri araştırma safhasında elde edilen iletişim kayıtlarında rastlanan artışlar yaklaşık aynı oranda ticari hayata da yansımıştır.

DERE BETON'un İzmir Merkez İlçeler coğrafi pazarında yapmış olduğu % 26 düzeyindeki fiyat artış oranı uyumlu eyleme iştirak ettiğini göstermektedir. Henüz ihlal başlamadan dahi çimento imalatçıları ile "oyunu bozan hazır beton firmalarına uygulanan çimento fiyatlarının değiştirilmesi" içeriğinde müzakere yürüttüğü belgesi ile sabittir. Bu müzakereleri ortaya koyan Delil-7'nin ihlal döneminden önceki tarihte vuku bulduğu Soruşturma Raporunda da ifade edilmektedir. Delil-7'nin ihlal olarak idari para cezası istenen dönemden önce cereyan etmiş olması o belgenin ispat vasfını yok etmemektedir. Zira 4054 sayılı Kanun'un 4. Maddesinde yer alan "... Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içine olduklarına karine teşkil eder." hükmü gereğince; bir takım benzerliklerin dahi "karine" teşkil etmesi Kanun gereği iken, ihlal öncesi tarafların yapmış olduğu müzakerenin o karineyi güçlendirip somutlaştıracağı açıktır.

KAVNAK'ın, İzmir Merkez İlçeleri coğrafi pazarında iki ayda %28 olmak üzere, ilgili coğrafi pazarlarda hazır beton satış fiyatlarının en yüksek düzeyde artmış olduğu ve bu teşebbüsün uyumlu eyleme iştirak ettiği düşünülmektedir.

VAROL BETON'da bulunan 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 sıra numaralı deliller, teşebbüsün o günkü unvanıyla "Müdür"ü olan şahıs tarafından koordinatörüne gönderilmiştir. Şirket içi yazışma niteliğindeki belge rakipler ile süren bir dizi uzlaşma arayışını haber vermektedir.

DERE BETON'da bulunan 7 Numaralı delilin ihlal döneminde yazılmadığı sabittir ki husus Soruşturma Raporunda da ifade edilmektedir. Buna karşılık 7 sıra numaralı delilde hangi teşebbüslerin uzlaşa oluşturmak üzere çaba sarf etmeye başladıkları ayrıntıları ile açıklanmaktadır. Belgede çimento üreticilerinin o tarihlerdeki yöneticilerinin adları zikredilmekte ve konuşmalarından geniş alıntılar yer almaktadır.

Soruşturma Raporunda yer verilen analizlerden iletişim kayıtlarında ortaya konan uzlaşa arayışının sonuca ulaştığı anlaşılmaktadır. Fiyat artışları belirtilen tarihlerde vuku bulmuştur.

VAROL BETON'dan elde edilen iç yazışmalarda bahsedilen iletişimin gerçekleştiğini ortaya koyan iktisadi analizler, özellikle Grafik-2, Grafik-3 ve Tablo-1'deki teşebbüslerin hazır beton fiyatlarındaki daha önceki dönemlerde gözlenmeyen ve yakın tarihlerdeki fiyat artış oranları, Soruşturma Raporu'nda yer bulmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin son fıkrasına istinaden, Soruşturma Raporu ile uyumlu eylem karinesinin yeterli ispat vesikaları ile ortaya koyulması halinde ispat yükümlülüğü Soruşturma taraflarına geçmektedir. Soruşturma taraflarının savunmalarında yer verdikleri bir dizi hususun "aksini ispat" kabiliyeti bulunmamaktadır.

Bu nedenle, Soruşturma raporunda önerildiği şekliyle; Batıbeton Sanayi A.Ş., Çimbeton Hazır Beton ve Prefabrik Yapı Elemanları San. ve Tic. A.Ş., Dere Beton Hazır Beton ve Yaş Sıva San. ve Tic. A.Ş., Kavnak Beton İnşaat San. ve Tic. A.Ş., Varol Beton ve Yapı Endüstri San. Tic. A.Ş.,'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri, dolayısıyla aynı Kanun'un 16. maddesi uyarınca adı geçen teşebbüslere idari para cezası takdir edilmesi gerektiği kanaatim doğrultusunda, çoğunluk görüşüne katılmam mümkün olmamıştır.

Arslan NARİN
İkinci Başkan